C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Clarke_Arthur_C-Povidky2.pdb

PDB Name: Clarke - Povídky 2
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 29.7.2006
Modification Date: 29.7.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

A.C.Clarke

Životopis

Dvaaosmdesátý nestor SF Arthur Charles Clarke (narodil se 16. prosince 1917 v Mineheandu v anglickém hrabství Somerset) je posledním žijícím autorem z hvězdného triumvirátu Asimov - Clarke - Heinlein, který vládl světové science fiction po celá dlouhá desetiletí. Arthur C. Clarke žijící od padesátých let v Colombu na Srí Lance pochází z jihoanglické rodiny poštovního úředníka. Jeho otec Charles Wright Clarke bojoval na frontách první světové války. Po demobilizaci koupil nevelkou farmu Ballifants. Jeho syn tam od mládí vyráběl krystalková rádia, domácí telefony a samozřejmě - rakety. Po absolvování Huishova gymnázia v blízkém Tautonu Clarke vstoupil do státních služeb jako účetní revizor na londýnském ministerstvu školství. Tehdy už se stal členem Britské meziplanetární společnosti, hltal všechny sci-fi příběhy a pokoušel se psát. Rozpracoval několik povídek a román Proti pádu noci, které vydal časopisecky až po mnoha úpravách v roce 1948. Clarkovi literární plány zkřížila 2. světová válka. Vstoupil do RAF jako letecký mechanik rádiového spojení, vojín letecké druhé třídy, aby později přešel k tehdejší nejmodernější zbrani - radaru. V červenci 1945 napsal článek Mimozemské přenosy, který mu v říjnu vytiskl odborný časopis Wirreles World. Clarke zde přichází se zcela revoluční myšlenkou, jak pomocí geostacionárních družic zajistit celosvětový příjem radiového signálu. Clarkovo jméno tak proniklo do dějin vědy, ačkoliv ocenění a ceny přišly až mnohem později. Koncem války napsal další klíčový esej Rakety a budoucnost vojenství, v němž nastínil spojení rakety s nukleární hlavicí a doktrínu „vzájemného zničení“ dvou soupeřících velmocí. Díky této práci získal po válce stipendium na londýnskou King´s College, kde vystudoval fyziku společně s teoretickou a aplikovanou matematikou. Současně se vrhl do literární práce. V roce 1947 napsal a o čtyři roky později publikoval román Předehra k vesmíru. První vavříny mu přinesl v roce 1953 publikovaný román Konec dětství. Téměř současně vyšla i povídková sbírka Výprava k Zemi, o tři roky později pak další úspěšné dílo Město a hvězdy. Životní úspěch však přišel v roce 1968 s dílem 2001: Vesmírná odysea, které vzniklo po spolupráci s režisérem Stanleyem Kubrickem na základě Clarkovy povídky Hlídka. Později Clarke rozvinul téma v dílech 2010: Druhá vesmírná odysea, 2061: Třetí vesmírná odysea a 3001: Poslední vesmírná odysea. Druhým vyvrcholením Clarkovy tvorby je pak román Setkání s Rámou. Kniha získala za rok 1973 všechny klíčové ceny, které mohou být autoru S-F uděleny: Huga, Nebulu, Cenu Johna W. Campbella a Cenu Jupiter za nejlepší román roku. Společně s Gentry Leem pak Clarke v tématu pokračoval romány Návrat Rámy, Zahrada Rámova a Ráma tajemství zbavený. Nyní tvoří a žije v Colombu na Sri Lance.

Knihy
Vesmírná Odysea
2001: Vesmírná Odysea Lidé se vydávají prozkoumat mimozemský monolit obrovských rozměrů, s nejdokonalejším počítačem lidstva Hal 9000.
2010: Druhá vesmírná Odysea Po katastrofě první výpravy, se vydává společná Rusko-Americká výprava po stopách jejích předchůdců.
2061: Třetí vesmírná Odysea Doktor Floyd, účastník výpravy v roce 2010, se vydává na záchrana lodi Galaxi, která havarovala na Europě.
3001: Poslední vesmírná Odysea Na roztáté Europě se najdou důkazy objasňující vznik a přítomnost Černého monolitu ve Sluneční soustavě.
Ráma
Setkání s Rámou V roce 2131 lidstvo kolonizuje již několik planet a setkává se s obří kosmickou lodí vyspělé mimozemské civilizace.
Návrat Rámy Do Sluneční soustavy se vrací druhá kosmická loď Ráma. Nyní letí za konkrétním účelem. ve spolupráci s Gentrym Lee
Zahrada Rámova Ráma II opouští Sluneční soustavu a na své palubě nese tři kosmonauty. Ti se vrací zpět o sto let později na Rámovi III pro celou kolonii lidí do Rámy. ve spolupráci s Gentrym Lee
Ráma tajemství zbavený V kolonii v Rámovi vypukne vzpoura a vlády se ujme fanatický podnikatel, který začne útočit na ostatní druhy v Rámovi. Skupinka lidí z Rámy II, však uteče k jiném silnějším obyvatelům Rámy. Ta směřuje dál ke svému cíli. ve spolupráci s Gentrym Lee

Zlatý věk Venuše - ve spolupráci s Paulem Preussem
Napětí zlomu Román o kosmické tajné agentce Spartě, jenž je napůl člověk a napůl stroj.
Malstrom Román o kosmické tajné agentce Spartě.
Smrt na Fobosu Román o kosmické tajné agentce Spartě, vydávající se do nitra Marsu.
Střetnutí s Medúzou Román o kosmické tajné agentce Spartě.
Diamantový měsíc Román o kosmické tajné agentce Spartě. Sparta se nyní pohybuje na jednom z Jupiterových měsíců, v jehož nitru se něco skrývá.
Hvězdy z hlubin Román o kosmické tajné agentce Spartě. Konec cyklu, v němž se cestuje časem a je ohrožen vývoj lidstva.
Samostatné knihy
Sestupová dráha Tato kniha vybočuje z klasického Sci.fi. Děj je zasazen do prostředí 2. světové války. Popisuje skutečný vznik systému pro řízený sestup letadel.
Město a hvězdy Lidstvo již nežije v tomto vesmíru a ti, kteří zde zůstali se přestěhovali do několika měst. V jednom z nich, Diasparu (dokonalém světě) se narodí člověk, který není jako ostatní.
Ostrov delfínů Jednoho dne se šestnáctiletý chlapec dostane na ostrov, kde se skouší komunikace mezi člověkem a delfíny.
Zpráva o třetí planetě Sbírka několika úspěšných povídek.
Konec dětství V této knize Arthur C. Clark popisuje den, kdy lidstvo navštíví mimozemšťané, aby lidstvo připravili na jeho konec evoluce.
Měsíční prach Jedno z prvních děl A.C.C. Autor v ní líčí havárii měsíčního turistického vozidla do prašného podloží měsíce. Líčí odvahu i malichernost.
Světlo Země Jednoho - ne příliš vzdáleného dne - se hodlají osamostatnit jediné kolonie Země: Mars a Venuše. Boj kolonie proti Metropoli je na Měsíci.
Hlídka Další ze souboru povídek od A. C. Clarka.
Zpěv vzdálené Země Reakce na množství katastrofických filmů z 80. let a úspěšné dílo o konci Země a jeho rozptýlení do vesmíru.
Zkazky z planety Země Sbírka povídek.

Božský pokrm

Vyžaduje to už pouhá slušnost, že varuji předem, pane předsedo, značná část mé svědecké výpovědi bude nanejvýš nechutná, obsahuje totiž aspekty lidské přirozenosti, o nichž se na veřejnosti hovoří velmi zřídka a rozhodně už ne před výborem Senátu. Avšak obávám se, že se s nimi musíme vyrovnat. Jsou na světě případy, kdy musíme strhnout pláštík pokrytectví, a tenhle je jedním z nich.
Vy a já, pánové, jsme výsledkem dlouhého vývojového řetězce masožravců. Z vašich tváří čtu, že většina z vás už tenhle termín vůbec nezná. No dobře, ani mě to nepřekvapuje - pochází z jazyka, který zastaral už před dvěma tisíci let. Možná že jsem se měl vyhnout eufemismům a být brutálně přímý, dokonce i kdybych měl užívat slov, která jsou ve slušné společnosti neslýchaná. Předem se omlouvám každému, koho bych se mohl dotknout.
Ještě před několika staletími skoro všichni lidé měli ze všech jídel nejraději maso - tkáň zvířat, která tehdy ještě žila. Nemám v úmyslu dosáhnout toho, aby se vám obracel žaludek, je to prostě konstatování faktů, které si můžete ověřit v každé historické příručce…
No jistě pane předsedo. Počkám, dokud se senátoru Irwingovi neudělá líp. My profesionálové občas zapomínáme, že laici mohou na výklad reagovat takhle. Ale zároveň musím výbor varovat, že přijdou ještě mnohem horší věci, pokud, pánové, má někdo z vás slabý žaludek, doporučuji vám, abyste pana senátora následovali, dokud není pozdě…
No dobře, tak už můžu pokračovat. Až do doby nejnovější se veškerá potrava dělila do dvou kategorií. Většina se vyráběla z rostlin - z obilovin, ovoce, planktonu, chaluh a dalších druhů vegetace. Už jenom stěží si umíme představit, že převážná většina našich předků se živila jako zemědělci, kteří získávali potravu z půdy nebo z moří primitivním způsobem, často lámajícím hřbet, ale je to pravda.
Druhý druh potravy, jestli se mám vrátit k tomuhle nepříjemnému námětu, bylo maso, vyráběné z poměrně malého počtu zvířat. Snad vám některé budou povědomé - krávy, prasata, ovce, velryby. Většina lidí, musím to bohužel zdůraznit, ale tento fakt je mimo jakoukoli pochybnost, dávala přednost masu před každou jinou potravou, přestože jenom ti nejbohatší se mohli svým chutím oddávat. Pro většinu lidstva maso představovalo vzácnou a příležitostnou pochoutku na jídelníčku, který byl z více než devadesáti procent vegetariánský.
Jestliže na celou záležitost pohlížíme klidně a bez vášní - doufám, že už je toho schopen i pan senátor Irwing - uvědomíme si, že maso vždycky bývalo vzácné a drahé, neboť jeho výroba je proces nesmírně zdlouhavý a nákladný. Aby se vyrobilo kilo masa, zvíře na to potřebuje sníst přinejmenším deset kilogramů rostlinné potravy - velmi často takového jídla, které by mohli zkonzumovat přímo lidské bytosti. I když pomineme veškeré problémy estetické, takový stav se nemohl tolerovat po populační explozi ve 20. století. Každý člověk, který jedl maso, odsuzoval deset nebo víc svých bližních k hladovění…
Naštěstí pro nás pro všechny biochemici problém vyřešili, jak možná víte, řešení bylo jedním z nesčetných vedlejších výsledků kosmického výzkumu. Veškerá potrava - ať živočišná nebo rostlinná - se skládá z několika málo rozšířených

prvků. Uhlík, vodík, kyslík, dusík, stopy síry a fosforu - tenhle půltucet prvků společně s několika dalšími, prokombinovaný téměř nekonečným množstvím způsobů, vytváří jakoukoli potravu, kterou člověk kdy jedl nebo jíst bude. Biochemici 21. století postavení před problém kolonizace Měsíce a planet, objevili, jakým způsobem lze syntetizovat libovolnou potravu ze základních surovin, obsažených ve vodě, vzduchu a minerálech. Byl to největší a snad nejzávažnější počin v celých dějinách vědy. Ale neměli bychom na něj být tak pyšní. Říše rostlin nás porazila o miliardu roků.
Chemici jsou dnes schopní syntetizovat jakoukoli myslitelnou potravu, ať už se její originál v přírodě vyskytuje nebo ne. Rozumí sem, že došlo k omylům - dokonce ke katastrofám. Průmyslový komplex se rozbujel a zhroutil, přerod od polního hospodaření ke gigantickým automatickým závodům a přeměňovačům býval často bolestivý. Ale podniknout jsme ho museli a díky němu se nám teď daří líp. Strach z hladu byl jednu pro vždy zapuzen a stravu máme tak bohatou a různorodou, jakou nepoznala žádná jiná doba.
A co víc, samozřejmě, je tady aspekt morální. Už nezabíjíme milióny živých tvorů, a tak odporné instituce jako jatka a řeznické krámy zmizely z tváře země. Zdá se nám neuvěřitelné, že dokonce naši předkové, i když byli drsní a surovi, vůbec mohli takové nechutnosti tolerovat.
A přece je nemožné odpoutat se od minulosti úplně. Jak jsem už poznamenal, jsme masožravci, vězí v nás chutě, které jsme získali v průběhu víc než jednoho miliónu let. Ať se nám to líbí nebo ne, ještě před několika lety si naši prarodiče pochutnávali na mase z dobytka a ovcí a prasat - pokud si je uměli opatřit. A ještě i my dnes si na něm stále pochutnáváme…
Ach bože, možná že pan senátor Irwing už by měl od teďka zůstat venku. Snad jsem to neměl říkat takhle bez obalu. Ale co jsem měl na mysli - samozřejmě - že velká část syntetické potravy, kterou jíme nyní, má stejný chemický vzorec jako staré produkty přírodní. Některá jídla, opravdu, jsou tak přesné kopie, že by žádná chemická nebo jiná analýza neobjevila sebemenší rozdíl. Tahle situace je logická a nevyhnutelná, my výrobci jednoduše bereme jako model nejoblíbenější presyntetická jídla a napodobujeme jejich chuť a vzhled.
Ovšemže jsme vytvořili nové názvy, které nenaznačují anatomický nebo zoologický původ, takže se nikomu nic živého nepřipomíná. Když vstoupíte do restaurace, většina názvů, které na jídelním lístku najdete, byla vymyšlena od počátku 21. století, jiné se adaptovaly z francouzských originálů, které však rozpozná sotva pár lidí na světě. Pokud byste si chtěli stanovit svůj práh snášenlivosti, můžete provést zajímavý, ale velmi nepříjemný experiment. Zvláštní oddíl Kongresové knihovny obsahuje značný počet jídelních lístků ze slavných restaurací - ano, a banketů v Bílém domě - zpátky za pět set let. Jsou psány se surovou otevřeností, že si připadáte jako v pitevně, a to vám čtení prakticky znechutí. Nenapadá mě nic jiného, co by jasněji odkrylo propast, ležící mezi námi a našimi předky staršími pouze o pár generací…
Ano, pane předsedo, už se blížím k věci, tohle všechno je vysoce důležité, i když to může být nepříjemné. Nesnažím se vám zkazit chuť, pouze předkládám základy obvinění, které chci vznést proti svému konkurentovi, Triplanetární společnosti pro výživu. Dokud nebudete rozumět celému pozadí, můžete si myslet, že tohle je nějaká pošetilá stížnost, inspirovaná vážnými ztrátami mé firmy, které utrpěla od té doby, co Ambrosie Extra přišla na trh, a které nepopíráme. Nová jídla, pánové, se vynalézají každá týden. Není snadné udržet si o nich přehled. Objevují se a mizí jako dámská móda a pouze jedno z tisíce se stává stálým doplňkem našeho jídelníčku. Je to úžasně řídký případ, že jedno na sebe přes noc strhne takovou oblibu veřejnosti, a dobrovolně přiznávám, že série Ambrosie Extra je největším úspěchem v celé historii průmyslové výroby potravin. Všichni situaci znáte: všechno ostatní vytlačila z trhu.
Přirozeně, že jsme museli výzvu přijmout. Biochemici naší firmy se vyrovnají všem ostatním v celé Sluneční soustavě, a promptně se pustili do práce na Ambrosii Extra. Neprozradím žádné obchodní tajemství, když vám řeknu, že máme na páskách prakticky všechna jídla, ať přírodní nebo syntetická, která kdy lidstvo jedlo - včetně exotických pokrmů, o jakých jste nikdy ani neslyšeli, jako jsou smažené sépie, kobylky s medem, paví jazýčky, luskovice z Venuše… Naše ohromná knihovna příchutí, vůní a složení je pro náš obor poklad, stejně jako pro ostatní firmy. Odsud můžeme vybrat a namíchat jednotlivé složky ve všech kombinacích, jaké vás napadnou, a obvykle umíme napodobit, bez větších potíží, jakýkoli výrobek vyvinutý u konkurence.
Ale s Ambrosií Extra jsme si hezký čas vůbec nevěděli rady. Analýza bílkovin a tuků ji klasifikovala jako čisté maso, bez jiných příměsí, avšak přesně jsme ji zařadit nedokázali. Bylo to poprvé, co naši chemici selhali, ani jeden z nich neuměl vysvětlit, co té látce dodává takovou mimořádnou přitažlivost - ve srovnání s níž, jak všichni víme, se každé jídlo zdá nechutné. Docela dobře by to mohlo… Ale to předbíhám.
Za chvíli, pane předsedo, se tady před vámi objeví prezident Triplanetární - a dost neochotně, tím jsem si jistý. Řekne vám, že Ambrosie Extra je syntetizovaná ze vzduchu, vody, vápence, síry, fosforu a ještě trošky něčeho. Bude to absolutní pravda, ale taky jenom ta méně důležitá část. Protože my už jsme jeho tajemství odhalili - které, jako většina tajemství, je strašně prosté, když je jednou znáte.
Svému konkurentovi musím opravdu blahopřát. Přinejmenším zajistil, že člověk může získat neomezené množství potravy, která je, jak vyplývá z přirozenosti věcí, pro něho ideální. Až dosud jí dodávali nesmírně málo - a tudíž si na tom pochutnalo jenom pár labužníků, kteří si to dokázali obstarat. Všichni bez výjimky přísahali, že nic jiného se s tím nemůže ani srovnat.
Ano, chemici z Triplanetární předvedli skvělý kus práce. Teď je na vás, abyste posoudili stránku morální a filozofickou. Když jsem svou výpověď začínal, použil jsem archaismu 'masožravec'. Nyní vás musím seznámit s jiným. Napoprvé to budu hláskovat: L-i-d-o-ž-r-o-u-t…

Lehký případ úžehu
Tenhle příběh by měl vyprávět někdo jiný, kdo rozumí tomu komickému druhu fotbalu, jaký se hraje dole v Jižní

Americe. U nás doma v Moscow ve státě Idaho míč popadneme a pak se s ním běží. V té malé, ale bohaté republice - budu jí říkat Perivie - ho kopou sem tam nohama. A to ještě není nic proti tomu, co tam dělají se soudcem.
Hasta la Vista, hlavní město Perivie, je pěkné moderní město nahoře v Andách, skoro dvě míle vysoko nad mořem. Je velice pyšné na svůj velikánský fotbalový stadión, do kterého se vejde sto tisíc diváků. Ale ani tak není dost velký, aby se do něho vešli všichni fanoušci, když je na programu nějaký opravdu důležitý zápas, jako například každoroční utkání se sousední republikou Panagurií.
Jedna z prvých věcí, které jsem se dověděl, sotva jsem po různých nesnázích v méně demokratických územích Jižní Ameriky do Perivie dorazil, bylo to, že prohráli loňský zápas kvůli tomu bezectnému pacholkovi rozhodčímu. Potrestal, jak se zdálo, většinu hráčů jejich mužstva, neuznal jim gól a všemožně se přičinil, aby ti lepší prohráli. Při tomto výpadu mě zachvátil stesk po domově, ale když jsem si uvědomil, kde jsem, poznamenal jsem jen: „Měli jste mu víc zaplatit.“
„Zaplatili jsme dost,“ zněla roztrpčená odpověď. „Jenže Panaguřani se k němu dostali ještě po nás.“
„To je zlé,“ odpověděl jsem. „Dneska je těžké najít čestného chlapa, který zůstane na vaší straně, když už si ho jednou koupíte.“
Celník, který mi právě sebral poslední stodolarovou bankovku, měl tolik cti, že se pod strniskem vousů začervenal, když mi ukázal rukou přes hranici. Následujících pár týdnů bylo pěkně krušných, což není jediný důvod, proč bych o nich raději nemluvil. Ale brzy jsem se opět vrátil k obchodu se zemědělskými stroji - třebaže žádný z těch, co jsem dodával, se jaktěživ nedostal ani do blízkosti nějakého hospodářství - a už to stálo mnohem víc než sto dolarů, pokaždé když šly přes hranici a když jsem nechtěl, aby do nich kdejaký šťoura strkal nos. Fotbal byl poslední věc, o kterou jsem měl čas se starat; věděl jsem, že mého nákladného importu může být teď užito každým okamžikem, a chtěl jsem se pojistit, aby tentokrát se mnou šly i mé zisky, až odsud půjdu.
Přesto jsem ale nemohl nepostřehnout rozrušení, když se blížil den odvetného utkání. Už proto ne, že to zasahovalo do mého obchodu. Jdu na poradu, uspořádanou s velkými obtížemi a výdaji v nějakém bezpečném hotelu nebo v domě nějakého spolehlivého příznivce, a polovinu času tam propovídají o fotbalu. Bylo to k zbláznění a začal jsem uvažovat o tom, jestli Periviánci berou politiku alespoň tak vážně jako sport.
„Pánové!“ protestoval jsem. „Naše příští zásilka rotačních secích strojů se vykládá už zítra, a jestli nedostaneme včas povolení od ministra zemědělství, mohl by někdo otevřít ty bedny a potom…“
„Nedělejte si starosti, chlapče,“ odpovídal zlehka generál Sierra nebo plukovník Pedro, „to už je zařízené. Nechte to na armádě.“
Byl jsem dost chytrý, abych se nezeptal - „A na které armádě?“, a tak jsem příštích deset minut musel jen poslouchat, jak zuří hádka o fotbalovou taktiku a o nejlepších způsobech, jak naložit se vzdorovitým soudcem. Nikdy se mi ani nesnilo - a jsem si jist, že se nikomu nesnilo - o tom, že by tohle téma mohlo mít důvěrnou souvislost s našimi vlastními problémy. Od té doby už jsem měl trochu času si domyslet, co se to vlastně dalo, třebaže to zprvu vypadalo velice zmateně. Ústřední postavou celého toho nepravděpodobného dramatu byl bezpochyby don Hernando Días - milionář, krasavec, fotbalový fanoušek, amatérský vědec a - jak jsem si jist - příští president Perivie. Podle jeho záliby v závodních vozech a v hollywoodských kráskách lidé většinou usuzují, že ze všeho nejvíc se na něj hodí nálepka s názvem „playboy“. Nic, ale opravdu nic nemůže být tak daleko od pravdy.
Věděl jsem, že don Hernando je jeden z nás, ale současně to byl oblíbený člověk presidenta Ruize, což ho stavělo do mocného, nicméně velmi choulostivého postavení. Pochopitelně jsem se s ním osobně neseznámil; musel si přátele vybírat velice pečlivě, a o seznámení se mnou stálo opravdu jen málo lidí, a to ještě jen když museli. Jeho zálibu ve vědě jsem odhalil až v pozdější době; zdá se, že má soukromou observatoř, která je za jasných nocí v čilém provozu, třebaže se šuška, že neslouží výhradně astronomickým účelům.
Ale stejně to dona Hernanda muselo stát všechen jeho šarm a sílu, aby umluvil pro tu věc i presidenta; kdyby ten chlapec nebyl také fotbalový fanda a netrpěl loňskou porážkou jako kterýkoli druhý periviánský vlastenec, nebyl by nikdy souhlasil. Jenomže už pouhá originalita toho nápadu se mu musela zalíbit, i když asi nebyl nejšťastnější při pomyšlení, že bude mít po větší část odpoledne vyřazenu vlastně přes polovinu svých oddílů z činnosti. Ovšem, jak mu nepochybně připomínal don Hernando, co by mu mohlo zajistit loyalitu armády více než to, že jí daruje padesát tisíc vstupenek na nejdůležitější zápas roku?
Když jsem si onoho památného dne sedal na své místo na stadióne, nevěděl jsem o tom všem pranic. A jestli si myslíte, že jsem tam vlastně ani netoužil sedět, tak máte pravdu. Ale plukovník Pedro mi lístek daroval, a nebylo by zdravé dotknout se jeho citů tím, že bych ho byl nepoužil. Tak jsem tam dřepěl pod parným sluncem, ovíval jsem se programem a poslouchal reportéra z mého tranzistoru, zatímco jsme čekali, až zápas začne.
Stadión byl přímo narván, jeho velká oválná mísa byla jediným mořem tváří. Trochu se to zdržovalo pomalým příchodem diváků; policie sice dělala, co mohla, ale přece jen to nějakou chvíli trvá, než prohledáte stotisícovku lidí, jestli u sebe nemají nějaké skryté zbraně. Trvalo na tom hostující mužstvo, k velkému pohoršení domácích. Protesty ovšem rychle utichly, když u vchodů zaujalo svá postavení dělostřelectvo.
Nebylo těžké určit přesně okamžik, kdy vjel dovnitř ve svém opancéřovaném cadillaku rozhodčí; mohli jste jeho cestu sledovat podle pískotu davů.
„Copak byste nemohli,“ zeptal jsem se souseda, mladého důstojníčka tak nízké hodnosti, že se mohl se mnou bez nebezpečí pro svou kariéru ukázat na veřejnosti, „vyměnit soudce, když se vám tak strašně nelíbí?“
Rezignovaně pokrčil rameny. „Rozhodčího si volí hosté. S tím my nemůžeme nic dělat.“
„Pak byste ovšem měli vyhrávat aspoň ty zápasy, které se hrají v Panagurii.“
„To je sice pravda,“ souhlasil se mnou, „jenže posledně jsme na to moc spoléhali. Naši hráli tak mizerně, že je ani náš soudce nedokázal zachránit.“
Bylo velice těžké vzbudit v sobě sympatie pro kterékoli z obou mužstev, a tak jsem se chystal na dvě hodiny hlučné

nudy. Zřídkakdy jsem se tak mýlil.
To se ví, chvíli to trvalo, než hra vůbec začala. Nejdřív ze všeho zahrála zpocená kapela obě národní hymny, pak byla mužstva představena panu El Presidente a jeho první dámě republiky, pak všem žehnal kardinál, pak byla pauza - to se kapitáni pustili do záhadného sporu o tvar nebo snad velikost míče. Strávil jsem chvíli čekání studiem programu, nákladného a krásně provedeného tisku, který mi daroval můj poručíček. Velký byl skoro jako menší noviny, vytištěn na ilustračním papíře a vypadal, jako by byl svázán ve stříbře. Nezdálo se, že by jeho vydavatelé kdy mohli dostat peníze v něj vložené v nějaké formě zase zpátky, ale zřejmě to byla spíš věc prestiže než výdělku. V každém případě program obsahoval úctyhodný seznam těch, kdo přispěli k vydání tohoto Zvláštního památního tisku vítězství, v čele s presidentem. V seznamu byla i většina mých přátel a s pobavením jsem si přečetl, že účet za padesát tisíc exemplářů věnovaných našim udatným bojovníkům zapravil don Hemando. Vypadalo to jako trochu laciný nákup popularity a zapochyboval jsem, jestli se takhle draho kupovaná náklonnost vůbec vyplácí. Slova o vítězství mi taky připadala poněkud předčasná, o nedostatku taktu ani nemluvě.
Tyto úvahy byly přerušeny zaburácením ohromného davu diváků, hra začala. Míč se vkutálel do hry, ale ještě ani nepřešněroval půlku hřiště, když jeden Periviánec v modrém tričku nastavil nohu Panaguřanovi v černě pruhovaném dresu. Hoši nemaří čas, řekl jsem si; copak asi udělá rozhodčí? K mému překvapení neudělal nic, a já jsem přemýšlel, jestli snad tentokrát domácí od něho nekoupili tenhle zápas na dobírku.
„Nebyl tohle faul, nebo jak tomu tady říkáte?“ řekl jsem svému společníkovi.
„Fuj!“ odpověděl, aniž spustil zrak z hřiště. „Takových věcí se nikdo ani nevšimne. Ten kojot ostatně stejně nic neviděl.“
To bylo pravda. Rozhodčí byl o hodný kus dál a zdálo se, že je mu zatěžko udržet s hráči krok, pohyboval se zřejmě ztěžka. Vrtalo mi to hlavou, dokud jsem se nedomýšlel příčiny. Už jste někdy viděli chlapa v neprůstřelné vestě, jak se pokouší utíkat? Chudáku, pomyslel jsem si se sympatií, jakou má jeden gangster pro druhého, ty si ten svůj úplatek ale musíš zasloužit! Mně bylo horko i vsedě.
Prvních deset minut to byla docela pěkná otevřená hra, myslím, že došlo všeho všudy ke třem rvačkám. Periviánci jednou těsně minuli branku; míč byl vyražen hlavou tak pěkně, že se na bouřlivý potlesk panagurijských fandů (kteří byli chráněni speciálními policejními jednotkami a měli vyhrazen opevněný úsek stadiónu jen pro sebe) neozval vůbec pískot. No, kdybyste vyměnili ten míč za šišatý, mohl by to být klidně přátelský zápas někde u nás doma.
Skoro po celý první poločas dokonce neměl co dělat ani červený kříž, teprve k jeho konci se dostali tři Periviánci a dva Panaguřani (nebo to možná bylo taky obráceně) do velkolepé skrumáže, kterou jen jeden z účastníků přežil natolik, že odešel z hřiště po svých. Ostatní oběti byly z bitevního pole odklizeny za pekelného řevu a pak nastala krátká přestávka, než dorazili náhradníci. Tím začal první větší incident: Periviánci si stěžovali, že soupeři zranění jen markýrují, aby mohli nasadit čerstvé náhradníky. Ale rozhodčí byl jako ze žuly, nastoupili noví chlapci, zvuková kulisa klesla opět pod práh bolestivosti a hra znovu začala.
Hned nato dali Panaguřani gól, a i když nikdo z mých sousedů nespáchal vzápětí sebevraždu, dost jich na to vypadalo. Transfúze nové krve zřejmě povzbudila hosty a situace pro domácí začala vypadat všelijak. Jejich protivníci si přihrávali tak obratně, že periviánská obrana byla děravá jak síto. Za tohoto poměru sil, říkal jsem si, by si soudce docela dobře mohl dovolit být i poctivý; jeho mužstvo vyhraje tak či tak. A abych mu učinil zadost: zatím jsem nezpozoroval, že by někomu stranil. Dlouho jsem však nemusel čekat. Domácí se v poslední chvíli shlukli před brankou a zadrželi hrozící útok, mohutným odkopem poslal jeden z obránců míč vysokým obloukem na druhý konec hřiště. Ještě nedosáhl nejvyššího bodu své dráhy, když ostrý hvizd píšťaly rozhodčího přerušil hru. Došlo ke krátké rozmluvě mezi soudcem a kapitány, jež se vzápětí změnila ve všeobecnou vřavu. Dole na hřišti všichni rozčileně mávali rukama a dav nespokojeně hulákal.
„Co se to zas děje?“ vyptával jsem se netrpělivě.
„Soudce tvrdí, že naši byli v ofsajdu.“
„Ale jak mohli být v ofsajdu? Vždyť hrají u vlastní branky!“
„Kuš!“ pravil poručíček, nenacházeje dost ochoty rozptýlit mraky mé nevědomosti. Nekušuju jen tak, ale tentokrát jsem to nechal být a snažil jsem se přijít věci na kloub sám. Zdálo se, že soudce nařídil volný kop proti naší brance, a chápal jsem, co si všichni kolem o tom mysleli. Míč se vznesl do vzduchu ladnou parabolou, otřel se o tyč a navzdory plavné robinzonádě brankáře se zatřepetal v síti. Mocný bolestný řev se zvedl nad zástupy, pak rázem odumřel v tichu, které bylo ještě působivější. Jako by byla raněna velká šelma - a sbírala síly k odplatě. Přes veškerý žár lijící se ze slunce stojícího bezmála v nadhlavníku, pocítil jsem náhlé zmrazení, jako by se byl kolem mne přehnal ledový vichr. Ani za všechny poklady Inků bych si byl nevyměnil místo s mužem, jenž se tam dole na hřišti potil ve své neprůstřelné vestě. Prohrávali jsme rozdílem dvou branek, ale ještě byla naděje - nebyl ještě poločas a do konce hry se toho mohlo ještě mnoho stát. Periviánci se teď rozpálili, hráli s démonickým úsilím, jako muži, kteří zvedli rukavici a chtějí ukázat, že dovedou bojovat.
Nový duch rázem přinesl úspěchy. Domácí vsítili čistou branku během necelých dvou minut. Tou dobou už jsem hulákal jako všichni kolem a řval jsem na soudce věci, o kterých jsem vůbec netušil, že bych je dovedl španělsky vyslovit. Dvě jedna, a sto tisíc diváků proklínalo i modlilo se pro tu jednu branku, která scházela k vyrovnání skóre. Padla těsně před koncem poločasu. Ve věci, která měla tak vážné následky, bych byl rád absolutně poctivý. Míč dostal jeden z našich útočníků, běžel s ním asi padesát stop, obešel dva obránce překrásnou kličkou a prudkou bombou umístil míč do branky. Ještě se ani nevykutálel ze sítě, a už se zas ozvala ta píšťala.
Copak, divil jsem se. Tu přece nemůže neuznat!
A neuznal. Řekl, pokud jsem vyrozuměl, že byla ruka. Mám dost dobré oči, a nic takového jsem neviděl. A tak vlastně nemohu říct, že bych měl Periviáncům za zlé to, co se pak stalo.

Policii se podařilo udržet diváky mimo hřiště, třebaže jednu chvíli se užuž zdálo, že nápor prorazí. Obě mužstva se stáhla zpátky a nechala střed hřiště prázdný, až na hrdě vzdorující postavu rozhodčího. Ten patrně přemýšlel, jak ze stadiónu uniknout, a utěšoval se myšlenkou, že se po tomhle zápase bude moci konečně odebrat na trvalý odpočinek.
Vysoký tenký tón trubky byl pro všechny překvapením -to jest pro všechny až na padesát tisíc dobře vycvičených mužů, kteří ho čekali s rostoucí netrpělivostí. Celá aréna okamžitě ztichla, tak ztichla, že jsem zaslechl ruch, dopravy před stadiónem. Podruhé zazněla ta trumpeta - a všechny ty hektary tváří na protější tribuně náhle zmizely v oslepujícím moři ohně.
Vykřikl jsem a zakryl jsem si oči; po jediný okamžik úleku jsem myslel na atomové bomby a zcela zbytečně jsem se opřel proti směru očekávaného výbuchu. Jenže k žádné explozi nedošlo - jen ten mihotavý závoj plamenů prorážel i zavřenými víčky, a pak zmizel tak náhle, jak se objevil, když trubka zavřískala potřetí a naposledy.
Všechno bylo zas jako předtím, až na jednu maličkost. Tam, kde předtím stál rozhodčí, byla malá doutnající hromádka, z níž se do klidného vzduchu vinul tenký proužek kouře.
Co se to pro všechno na nebi stalo? Obrátil jsem se na svého souseda, který byl otřesen právě tak jako já.
„Madre de Dios," slyšel jsem ho mumlat, „to jsem netušil, to jsem netušil, že se stane tohle."
Upřeně se díval - ne na tu malou pohřební hranici tam dole na hřišti, nýbrž na přepychový památeční program, který měl rozprostřen na klíně. A tu jsem v jediném záblesku nedůvěřivého pochopení všemu porozuměl.
A přece ještě i teď, když mi to všechno vysvětlili, se mi pořád ještě nechce věřit tomu, co jsem na vlastní oči spatřil. Bylo to tak prosté, tak logické - tak k neuvěření. Už jste někdy někoho dopálili prasátkem, pouštěným do očí obyčejným kapesním zrcátkem? Myslím, že to má za sebou každý kluk; jednou jsem to provedl učiteli, a hned jsem za to dostal facku. Ale nikdy jsem si nedovedl představit, co se stane, když to provede padesát tisíc dobře vycvičených mužů, každý vybaven odrazovou plochou ze staniolu, několik čtverečních stop velkou.
Jeden můj matematicky nadaný přítel to propočítal - ne že bych potřeboval ještě nějaké další důkazy, ale já vždycky rád jdu věcem až na kloub. Nikdy předtím jsem si neuvědomil, kolik je energie ve slunečním záření; je to víc než jeden kůň na čtverečný yard ozářené plochy. Většina toho žáru dopadajícího na jednu stranu obrovského stadiónu byla soustředěna na jedinou malou plošku, kterou zaujímal nebožtík soudce. I když připustíme, že všechny programy nebyly zamířeny s potřebnou přesností, musel ho stihnout žár o síle zhruba tisíc koní. Nic moc z toho asi neucítil; bylo to, jako kdyby ho hodili do vysoké pece.
Jsem si jist, že nikdo kromě dona Hernanda si neuvědomil, co se patrně stane; jeho vycvičeným fandům řekli, že to soudce prostě oslní a že bude po zbytek zápasu vyřazen ze hry. Ale jsem si taky jist, že toho nikdo z nich vůbec nelituje. V Perivii se fotbal hraje na vítězství.
A politika zrovna tak. Zatímco zápas spěl teď už k lehko předpověditelnému konci, za blahovolného dohledu nového a z pochopitelných důvodů přizpůsobivého soudce, mí přátelé se tužili. A když náš vítězný tým odpochodovával z hřiště (konečné skóre bylo čtrnáct dvě), všechno už bylo hotovo. Prakticky nedošlo nikde ke střelbě, a když vyšel president ze stadiónu, byl se vší zdvořilostí informován, že má na příští ráno rezervovánu letenku do Mexico City. Jak poznamenal generál Sierra, když jsem nastupoval do téhož letadla jako jeho bývalý šéf: „Nechali jsme armádu vyhrát ten zápas, a zatímco měla plné ruce práce, vyhráli jsme my republiku. Spokojenost na všech stranách." Třebaže jsem ze zdvořilosti nevyslovil žádné pochyby, nemohl jsem se ubránit myšlence, že je to trochu krátkozraké stanovisko. Několik miliónů Panaguriánců mělo všechny důvody k nespokojenosti a dříve nebo později nastane den účtování.
Mám podezření, že ten den není moc daleko. Minulý týden mi jeden přítel, který patří ve svém oboru k nejlepším specialistům na světě, ale který raději pracuje pod falešným jménem na volné noze, indiskrétně vyjevil jeden svůj problém.
„Joe," povídá, „nevíš, proč by k čertu mohl někdo na mně chtít, abych pro něj vyvinul řízenou střelu, která by se vešla do fotbalového míče?"

Opička v domě
Babička soudila, že nápad je to úplně strašný; jenže ona pamatovala ještě doby, kdy existovali lidští sluhové a služky.
„Jestli si myslíš," bručela, „že budu v jednom domě s opicí, tak se moc mýlíš."
„Nebuď taková staromódní," odpověděla jsem. „Koneckonců Dorcas není žádná opice."
„A tak co je to vlastně zač, ta Dorcas, nebo to Dorcas?" Zašustila jsem stránkami katalogu Společnosti pro biologické inženýrství. „Poslechni si to, babi," řekla jsem. „SuperŠimpanz (ochranná značka) Pan Sapiens je inteligentní antropoid, odvozený selektivním chovem a genetickou modifikací ze základního šimpanzího kmene -"
„No, co jsem povídala! Opice!"
„- s dostatečně rozvinutým slovníkem, tak aby dovedl porozumět jednoduchým rozkazům. Může být vycvičen pro veškeré domácí práce nebo pro nekvalifikované manuální práce, a je učelivý, přítulný, čistotný a zejména hodný na děti -"
„Na děti! Copak ty chceš nechat Johnnieho a Susanu samotné - s gorilou?"
Odložila jsem příručku s povzdechem.
„V tom máš trochu pravdy. Dorcas je opravdu trochu drahá, a jestliže já ty rošťáky přistihnu, že ji nějak vochlují -"
V tom okamžiku naštěstí zadrnčel bzučák u dveří. „Podepište mi to laskavě," řekl doručovatel. Podepsala jsem mu to a Dorcas vstoupila do našich životů.
„Dobrý den, Dorcasko," řekla jsem. „Doufám, že budeš u nás spokojená."
Její velké truchlivé oči mě pozorovaly zpod těžkých nadočnicových oblouků. Už jsem se setkala s daleko ošklivějšími tvory i mezi lidmi, třebaže Dorcas byla trochu zvláštní, jen čtyři stopy vysoká a bezmála zrovna tak široká. V úpravné, prosté uniformě vypadala přesně jako služtička z nějakého filmu ze začátků dvacátého století; ale byla bosa a její šlapky

zabíraly neuvěřitelný kus podlahy.
„Dobré jitro, madam," odpověděla s trochu zastřenou, ale jinak dokonale srozumitelnou výslovností.
„Ona umí mluvit!" vyjekla babička.
„Bodejť," odpověděla jsem. „Umí říct přes padesát slov, a rozumí asi dvěma stům. Naučí se jich i víc, až si na nás zvykne, ale zatím se musíme držet slovníčků na stranách čtyřicet dva a čtyřicet tři v návodu." Podala jsem příručku babičce; pro tentokrát nemohla ona najít slova, jimiž by vyjádřila své pocity.
Dorcas se uhnízdila velice rychle. Její základní výcvik - A-třída domácích prací plus kurs pro chůvy - byl perfektní, a koncem prvního měsíce už bylo jen málo prací v domě, na které by nestačila, od prostírání až po převlékání dětí. Zprvu trpěla nepříjemným zlozvykem, brala věci do nohou místo do rukou; zdálo se jí to obojí stejně přirozené a dost dlouho trvalo, než se nám podařilo odnaučit ji tomu. Vlastně ji to odnaučil cigaretový špaček, jaké má zase pro změnu zlozvyk odhazovat babička. Dobromyslná a svědomitá Dorcas jakživa neodmlouvala. To se ví, zázračně chytrá zrovna nebyla a některé věci se jí musely vysvětlovat dlouho a po lopatě, než je pořádně pochopila. Trvalo mi několik týdnů, než jsem poznala, kam až lze jít, a než jsem se těmto mezím přizpůsobila; nejdřív bylo dost těžké si uvědomit, že to vlastně není člověk a že nemá smysl načínat s ní rozhovory, jakými se my ženy bavíme mezi sebou, když se potkáme. Nebo alespoň většinu z nich; například o šaty zájem měla a barvy ji prostě fascinovaly. Kdybych ji byla nechala oblékat se, jak se jí líbilo, byla by vypadala, jako by utekla z masopustní maškarády.
Dětem - kámen mi spadl ze srdce - učarovala. Vím, co lidi napovídají o Johnniem a Sue, a připouštím, že je na tom něco pravdy. Ono je to hrozně těžké vychovávat děti, když je jejich táta povětšině pryč a když je navíc babička kazí, kdykoli se nedívám. Kazí je vlastně i Eric, kdykoli je se svou lodí na Zemi, a já pak si mám poradit s maléry, které z toho všeho vznikají. Nikdy si neberte kosmonauta, když nebudete muset! Plat je to sice dobrý, ale z té slávy je brzy polní tráva.
Tou dobou, co se Eric vrátil z túry na Venuši a kdy měl tři týdny nastřádané dovolené, sžila se naše nová služtička s rodinou, jako by do ní odjakživa patřila. Eric ji prostě jen zaregistroval; potkal se koneckonců na planetách už s mnohem podivnějšími tvory. Huboval, že to je velké vydání, to se ví, ale já jsem mu na to řekla, že když mi teď ubude tolik domácí práce, budeme moci být spíše spolu a chodit trochu taky po návštěvách, což jsme v minulosti nikdy nemohli. Těšila jsem se na tu trošku společenského života, když teď budeme moci Dorcasce svěřit děti. V Port Goddardu totiž byl společenský život náramně rušný, i když jsme trčeli uprostřed Pacifiku. (Od té doby, co se to tenkrát stalo na Miami Jsou samozřejmě všechny odpalovací základny daleko a daleko od veškeré civilizace.) Trvale sem proudil příliv všelijakých nóbl hostí ze všech koutů Země - o těch vzdálenějších koutech vesmíru ani nemluvě.
Každá pospolitost má svého arbitra módy a kulturních věcí, svou grande dame, kterou sice nenávidí, ale současně také kopírují všechny její neúspěšné soupeřky. V Port Goddardu to byla Christine Swansonová; její manžel byl komodorem kosmického loďstva a ona nás na to nenechala ani na okamžik zapomenout.
Kdykoli dosedla nějaká větší loď, sezvala všechny důstojníky přítomné na základně na recepci ve svém stylově zařízeném starobylém domě z devatenáctého století. A bylo rozumnější jít tam - pokud jste ovšem neměli nějakou perfektní omluvu - i když to znamenalo pokaždé znovu si prohlížet Christininy obrazy. Považovala se za umělkyni a stěny měla ověšeny strakatými mazanicemi. Myslet ustavičně na to, jakou zdvořilou poznámku o nich utrousit, patřilo k hlavním úskalím Christininých večírků; jiným takovým úskalím byla její metr dlouhá cigaretová špička.
Co byl Eric pryč, vychrlila novou sérii obrazů: vkročila do svého „čtvercového" období. „Víte, panstvo," vysvětlovala nám, „ty staromódní obdélníkové formáty jsou už strašně pasé - prostě se to nehodí ke kosmickému věku. Tam venku vlastně nic takového není, nahoře, dole, horizontály nebo vertikály, takže žádný skutečně moderní obraz by neměl mít jednu stranu delší než druhou. A ideálně vzato, měl by vypadat naprosto stejně, bez ohledu na to, kterou stranou ho pověsíte vzhůru - právě na tom pracuji."
„To zní velice logicky," řekl Eric taktně. (Koneckonců byl komodore jeho šéfem.) Když pak byla naše hostitelka z doslechu, dodal, „já sice nikdy nevím, jestli Christininy obrazy visí tou správnou stranou nahoru, ale krk bych za to dal, že jsou pověšeny tou nesprávnou stranou ke stěně."
Souhlasila jsem s ním; než jsem se vdala, strávila jsem několik let na výtvarné škole a domnívala jsem se, že o těchto věcech ledacos vím. Kdybych měla tolik drzosti jako Christine, byla bych mohla udělat díru do světa se svými vlastními plátny, na které se teď prášilo v garáži. „Víš, Ericu," řekla jsem trochu zlomyslně, „dokázala bych i Dorcas naučit malovat lip, než je namalováno tohle."
Zasmál se a odpověděl: „Byla by to psina zkusit to jednoho krásného dne, až to Ghristinu unaví." Pak jsem na to všechno zapomněla - a nevzpomněla jsem si celý měsíc, dokud se Eric nevydal zase do prostoru.
Přesná příčina toho souboje není důležitá; vzniklo to nad jakýmsi plánem veřejných prací, k němuž jsme s Christínou zaujaly zcela opačná stanoviska. Vyhrála to jako obvykle, a já jsem odešla ze schůze dštíc oheň a síru. Když jsem přišla domů, první věc, kterou jsem uviděla, byla Dorcas, jak si prohlíží barevné obrázky v jednom týdeníku - a já si vzpomněla na Ericova slova.
Odložila jsem kabelku a klobouk a řekla jsem pevně:
„Dorcasko - pojď ven do garáže." Chvíli to trvalo, než jsem vyhrabala své oleje a štafle zpod haldy vyhozených hraček, starých vánočních ozdob, potápěčské výbavy, prázdných beden a polámaných nástrojů (Eric, jak se zdálo, neměl nikdy čas tu uklidit, než zase vypálil do vesmíru.) V haraburdí bylo zahrabáno několik načatých pláten, která by pro začátek udělala svou službu. Dala jsem na štafle krajinku, která dospěla až k jednomu holému stromku, a řekla jsem:
„Dávej pozor, Dorcasko - budu tě učit kreslit."
Měla jsem velmi jednoduchý a nepříliš čestný plán. Třebaže už v minulosti dost často opice plácaly barvu na plátno, žádná z nich nevytvořila původní, řádně komponované umělecké dílo. Byla jsem si jista, že to nedokáže ani Dorcas, ale nikdo přece nemusí vědět, že má ruka vedla její ruku. Jí se bude věřit.
Nechtěla jsem nikomu přímo lhát, samozřejmě. Třebaže rozvrhnu kompozici, namíchám barvy a z větší části obraz

vyvedu, nechám Dorcas patlat barvy tak, jak jí to jen půjde. Doufala jsem, že bude umět aspoň vyplňovat plochy barvou, a snad se při učeni u ní vyvine i nějaký ten osobitý rukopis štětce. I bez velkého spoléhání na štěstí jsem odhadovala, že bude schopna udělat asi tak čtvrtinu skutečné práce. Pak budu moci s klidným svědomím prohlásit, že je to její dílo - nepodpisovali snad Michelangelo a Leonardo obrazy, které z větší části vytvořili jejich asistenti? Budu zkrátka Dorcasina „asistentka".

Musím doznat, že jsem byla trochu zklamána. Třebaže Dorcas rychle pochopila, oč vlastně jde, a třebaže se brzy obeznámila s užitím štětce a palety, její výkony byly dost chatrné. Vypadalo to, jako když se prostě nedokáže rozhodnout, které ruky vlastně užít, přendávala štětec z jedné ruky do druhé. Nakonec jsem musela udělat většinu práce sama a ona pouze nakonec přidělala pár barevných skvrn.

Nemohla jsem ovšem očekávat, že se za těch pár hodin stane mistrem, a vlastně na tom ani tolik nezáleželo. A jestli byla Dorcas ve výtvarném umění břídil, tak to chtělo jen ještě trochu přistřihnout pravdu, až budu tvrdit, že to všechno je její vlastní tvorba.

Neměla jsem naspěch; tahle věc se ani nedala uspěchat. Po dvou měsících vyšel z Dorcasiny umělecké školy asi tucet obrazů, všechny na pečlivě zvolené náměty, jaké by asi tak mohly být známy superšimpanzovi v Port Goddardu. Byla to studie laguny, pohled na náš dům, imprese z nočního startu rakety (samá záře a světelné exploze), rybářská scéna, palmový háj - samé kýče, pochopitelně, ale všechno jiné by bývalo vzbudilo podezření. Než přišla k nám, Dorcas toho asi mnoho neviděla - kromě světa laboratoří, kde byla vypěstována a vycvičena.

Nejlepší z těchto obrazů (a některé z nich opravdu byly dobré - já to koneckonců musím vědět nejlíp) jsem rozvěsila po domě na místech, kde si jich mé přítelkyně těžko mohly nepovšimnout. Všechno fungovalo; po obdivných dotazech následovaly překvapené výkřiky: „Ale ne, neříkejte?", když jsem se skromně zříkala autorství. Tu a tam se objevila i nedůvěra, ale tu jsem brzy potlačila tím, že jsem několika vyvoleným přítelkyním dovolila sledovat Dorcas při práci. Vyvolila jsem tyto svědky především pro jejich naprostou ignoranci ve výtvarných otázkách, a obraz, o který šlo, byla taková abstrakce v červené, zlaté a černé, jakou si žádná z nich nedovolila kritizovat. Tou dobou dovedla už také Dorcas malování výtečně markýrovat, asi jako filmový herec, který předstírá, že hraje na hudební nástroj.

Jen tak, aby se tyto zprávy rozšířily, jsem několik nejlepších obrázků rozdala a předstírala jsem, že je nepovažuji za víc než za kuriozity - avšak neskrývala jsem přitom náznak žárlivosti. „Najala jsem si Dorcas," říkala jsem nedůtklivě, „aby pracovala pro mě - a ne pro Muzeum moderního umění." A velice úzkostlivě jsem dbala na to, abych nijak nesrovnávala její malůvky s tím, co malovala Christine: mohla jsem se spolehnout, že se o tohle postarají naše společné přítelkyně.

Když k nám přišla Christine na návštěvu, zřejmě především proto, abychom si o naší hádce promluvily „jako rozumní lidé", věděla jsem, že troubí k ústupu. A tak jsem se vděčně podrobila, u čaje v salónku, pod jedním z Dorcasiných nejpůsobivějších výtvorů. (Úplněk nad lagunou - velice chladný, modrý a tajuplný. Byla jsem na něj docela pyšná.) Ani slovo nepadlo o obrázku nebo o Dorcas; ale Christininy oči mi pověděly všechno, co jsem potřebovala vědět. Výstava, kterou chystala na příští týden, byla v tichosti odvolána.

Karbaníci říkají, že když člověk vyhrává, má hry včas nechat. Kdybych se byla trochu zamyslela, bylo by mě mohlo napadnout, že to Christine jen tak nenechá. Dřív nebo později se dal čekat protiútok.

Čas k němu si vybrala dobře, počkala, až děti budou ve škole, až bude babička někde na návštěvě a já na nákupech na druhém konci ostrova. Možná že si nejdřív k nám domů i zatelefonovala, aby se ujistila, že doma nikdo není - to jest nikdo z lidí. Řekli jsme Dorcas, aby nebrala telefony; sice to první dny dělala, ale nedělalo to dobrotu. Superšimpanz vypadá v telefonu přesně jako nějaký ožralka a může to způsobovat všelijaké komplikace.

Dovedu si průběh událostí zrekonstruovat. Christine musela zřejmě přijet k nám, vyslovit hluboké zklamání nad tím, že nejsem doma a pozvat se dál. Nemařila asi čas a začala Dorcas zpracovávat, ale naštěstí jsem se proti tomu zajistila pečlivým instruováním své anthropoidní kolegyně. „Dorcas udělala," říkala jsem jí znovu a znovu, pokaždé, když jsme dokončily některý z našich výtvorů. „Paní neudělala - Dorcas udělala." Nakonec, tím jsem si jista, tomu Dorcas úplně věřila.

Jestliže tato má drezúra a zásoba pouhých padesáti slov zprvu Christine zarazila, nezůstala zaražená dlouho. Byla to dáma přímých akcí a Dorcas byla učelivá a poslušná duše. Christine, rozhodnutá odhalit a zveřejnit podvod, musela mít nesmírnou radost z ochoty, s jakou ji Dorcas zavedla do garážového ateliéru; taky musela být trochu překvapena.

Dorazila jsem domů asi půl hodiny nato a věděla jsem, že je zle, hned jak jsem spatřila Christinin vůz zaparkovaný před domem. Zbývala mi jen naděje, že nejdu příliš pozdě, ale sotva jsem vstoupila do tísnivě tichého domu, uvědomila jsem si, že už asi je pozdě. Něco se muselo stát; jinak by byla Christine určitě vykládala, i když by měla za posluchačku jen opici. Jakékoli ticho pro ni znamenalo stejnou výzvu jako prázdné plátno; muselo být vyplněno zvukem jejího hlasu. Dům byl naprosto tichý; ani známka života. S pocitem rostoucí nervozity jsem po špičkách prošla salónkem, jídelnou, kuchyní a dozadu na dvůr. Dveře do garáže byly otevřené a já jsem opatrně nakoukla dovnitř.

Byla to hořká chvíle poznání. Osvobozena konečně od mého vlivu vytvořila si Dorcas svůj vlastní styl. Hbitě a sebevědomě malovala - jenže ne tak, jak jsem ji to učila já. A pokud jde o její námět…

Byla jsem hluboce dotčena, když jsem uviděla tu karikaturu, nad kterou se Christine tak zřejmě bavila. Koneckonců, po všem, co jsem pro Dorcas udělala, se mi tohle zdálo být hrozně nevděčné. Já vím, že tím nic zlého nemyslela a že prostě vyjadřovala své pocity. Psychologové a kritici, kteří sepsali ten nesmyslný katalog pro její výstavu u Guggenheima, říkají, že její portréty vrhají živé světlo na vztahy člověka a zvířete a že nám poprvé poskytují pohled na člověka zvenčí. Jenže takhle jsem se na to já nedívala a poslala jsem Dorcas zpátky do kuchyně. Protože mě neurazil jen ten námět: co mě do hloubi duše rozjitřilo, bylo pomyšlení na všechen ten čas, co jsem vyplýtvala na vylepšení její techniky - a jejího chování. Ignorovala všechno, co jsem jí kdy řekla, jak tak seděla před štaflemi s rukama nehnuto složenýma na prsou. Už tenkrát, na samém začátku její kariéry nezávislé výtvarnice, bylo bolestně zřejmé, že Dorcas má víc talentu v

kterékoli ze svých hbitě se pohybujících nohou, než mám já v obou rukou dohromady.

Nemesis

Hory se začaly otřásat hřměním, jaké dovede způsobit jen člověk. Tady se válka sice zdála ještě velmi vzdálená, neboť nad věkovitým Himálajem visel úplněk a váleční běsové zůstávali dosud skryti za okrajem světa, ale nezůstanou tam dlouho. Generalissimus věděl, že i poslední zbytky jeho vzdušných flotil jsou sráženy k zemi, že se kolem jeho pevnosti stahuje smrtící kruh.

Nanejvýš v několika hodinách už zmizí Generalissimus i jeho sny o velké říši v malströmu minula. Národy ještě sice budou proklínat jeho jméno, ale nebudou se už před ním chvět. Později pak pomine i nenávist a nebude znamenat víc, než pro svět znamenají Hitler nebo Napoleon nebo Čingischán. Podobně jako oni i on se stane pouhou neostrou postavou daleko v hlubinách nekonečné chodby času, ztrácející se v zapomnění. Na čas zůstane ještě jeho jméno v nejistém pomezí dějin a bájí; a pak na něj přestane svět nadobro vzpomínat. Splyne s oněmi bezejmennými legiemi, jež zemřely, aby naplnily jeho vůli.

Daleko na jihu náhle olemoval horu fialový plamen. Celou věčnost trvalo, než se balkón, na němž Generalissimus stál, otřásl nárazem záchvěvu letícího skálami v hlubinách. A ještě později se donesla vzduchem ozvěna mamutí exploze. Nemohou přece ještě být tak blízko! Generalissimus zadoufal, že to bylo jen zbloudilé torpédo, které proniklo stahující se frontou. Jestli tomu tak ovšem nebylo, pak zbývalo ještě mnohem míň času, než se obával.

Náčelník štábu vykročil z přítmí a postavil se vedle něho k zábradlí. Maršálova tvrdá tvář - druhá nejnenáviděnější na světě - byla vroubena a poseta krůpějemi potu. Celé dny už nespal a uniforma, kdysi tak okázalá, na něm celá zplihla. Jen jeho oči, třeba nevýslovně unavené, byly ještě i za porážky rozhodné. Stál mlčky, očekával poslední rozkaz. Nic jiného mu už nezbývalo.

Třicet mil odtud zaplál věčný sněhový chochol Everestu ponurým purpurem, odrazem záře jakéhosi obrovitého požáru někde pod obzorem. Stále ještě se však Generalissimus nepohnul ani nedal žádný pokyn. Teprve když se jim vysoko nad hlavami s démonickým jekem přehnala salva torpéd, otočil se posléze a s jediným ohlédnutím na svět, který už neměl spatřit, sestoupil do hlubin.

Zdviž poklesla o tisíc stop a rachot bitvy odumřel v dáli. Když vykročil ze šachty, Generalissimus se na okamžik zastavil a stiskl skrytý spínač. Maršál se dokonce usmál, když uslyšel burácení skal řítících se vysoko nahoře a když, jak věděl, byly pronásledování i únik stejnou měrou znemožněny.

Jako za starých časů vyskočila hrstka generálů do pozoru, když Generalissimus vstoupil do místnosti. Přeběhl očima kolem stolu. Byli tu všichni, ani v poslední chvíli nebylo zrádců. Mlčky kráčel na své obvyklé místo, obrňuje se v nitru pro poslední a nejtvrdší projev, jaký mu kdy bylo proslovit. Cítil pohledy mužů, které vedl do zkázy, jak se mu vpalují do duše. S nimi a za nimi viděl i čety, divize, armády, jejichž krev potřísnila jeho ruce. A ještě strašlivější byly přízraky těch národů, které se už nikdy nemohou narodit.

Konečně promluvil. Jeho hlas měl tutéž hypnotickou sílu jako vždycky, a po několika slovech se stal ještě jednou oním dokonalým neúprosným strojem, jehož posláním byla zkáza.

„Toto, pánové, je poslední ze všech našich schůzek. Není třeba už dělat plány, studovat mapy. Někde nad našimi hlavami bojuje svůj poslední boj vzdušná flotila, kterou jsme budovali s takovou pýchou a péčí. V několika minutách nezůstane ze všech těch tisíců strojů na obloze ani jediný.

Jsem si vědom toho, že pro nikoho z nás tady není myslitelné vzdát se, i kdyby to bylo vůbec možné, takže v této síni je vám souzeno vbrzku zemřít. Sloužili jste naší věci dobře a zasloužili jste si lepší úděl, ale nemělo tomu tak být. Přeji si však, abyste si nemysleli, že jsme zcela ztroskotali. V minulosti, jak jste mnohokrát viděli, jsem měl vždy připraven plán pro jakoukoli eventualitu, jež mohla nastat, ať byla sebe nepravděpodobnější. Nepřekvapí vás proto jistě ani to, že jsem se připravil i pro případ porážky.“

Stále ještě to byl onen jedinečný řečník, odmlčel se a se zadostiučiněním pozoroval zvýšený zájem, náhlou pozornost na unavených tvářích svých posluchačů.

„S vámi je mé tajemství zcela bezpečné,“ pokračoval, „neboť nepřítel tuto skrýš nikdy neodkryje. Vchod je už zavalen mnoha sty krychlovými metry kamene.“

Stále ještě ani hnutí. Jen šéf propagandy náhle zbledl, rychle se opět vzpamatoval - ne však tak rychle, aby unikl očím Generalissima. Ten se jen v duchu usmál nad opožděným potvrzením svých dávných pochybností. Málo už na tom teď záleželo; věrní, nevěrní, všichni teď společně zemřou. Všichni - až na jednoho.

„Před dvěma lety,“ pokračoval pak, „když jsme prohráli bitvu o Antarktis, věděl jsem, že si vítězstvím už nemůžeme být jisti. Začal jsem se proto připravovat na dnešní den. Nepřítel přísahal mou smrt. Nemohl bych se skrýt kdekoli na zemi, a ještě méně naděje bych měl na obnovení našich pozic. Existuje však ještě jedna, třebaže zoufalá cesta.

Před pěti lety jeden z našich vědců zdokonalil techniku transponovaného oživování. Zjistil, že poměrně jednoduchými prostředky lze zastavit veškeré životní pochody na neomezenou dobu. Chci použít tohoto objevu k úniku z přítomnosti do budoucnosti, kdy už budu zapomenut. A tam budu moci začít svůj boj znovu, ovšem nikoli bez jistých projektů, které by nám byly mohly vyhrát tuto válku, kdyby nám bylo dáno více času.

Sbohem, pánové. Přijměte ještě jednou mé díky za všechnu vaši pomoc a mou soustrast s vaší zlou sudbou.“

Zasalutoval, otočil se na podpatku a byl pryč. Kovové dveře za ním pádně zaduněly. Rozlilo se ledové ticho; pak se šéf propagandy vyřítil k východu, hned však s poděšeným výkřikem odskočil. Ocelové dveře už byly tak žhavé, že nebylo lze se jich dotknout. Nehnutě tkvěly přivařeny ke zdi.

Ministr války první vytáhl automatickou pistoli.

Generalissimus už neměl naspěch. Jakmile opustil poradní síň, zapojil tajným spínačem svářecí obvod. Tím současně otevřel panel ve stěně chodby, za nímž se objevil nevelký okrouhlý tunel stoupající vytrvale vzhůru. Zvolna se po něm

vydal.
Každých několik set stop tunel zabočoval v ostrém úhlu, aniž přestával zdolávat svah. Za každým ohbím se Generalissimus zastavil, zapojil další spínač a pokaždé se ozvalo hřmění padajících skal, jak se řítil další úsek chodby. Pětkrát změnil průlez směr, než skončil v kulovité místnosti s kovovými stěnami. Mnohonásobné dveře měkce zapadly do gumového těsnění a za nimi se zhroutila poslední sekce tunelu. Ted už nebude Generalissimus rušen ani nepřáteli, ani přáteli.
Rychle se rozhlédl po místnosti, aby zjistil, zda je všechno připraveno. Přešel pak k jednoduchému ovládacímu panelu a zapojoval jeden po druhém, řadu neobyčejně masivních spínačů. Ovládaly nevelké proudy, ale byly konstruovány tak, aby vydržely. A podobně bylo zařízeno i všechno ostatní v onom podivném pokojíčku. I stěny byly z kovů daleko méně pomíjivých, než je pouhá ocel.
Zanaříkala čerpadla, odsávala z komory vzduch a nahrazovala ho sterilním dusíkem. Generalissimovy pohyby se teď zrychlily, přešel k pružnému lůžku a položil se na ně. Zdálo se mu, že přímo cítí, jak se koupe v baktericidních paprscích zářičů nad ním, ale to byla ovšem jen pouhá představa. Z výklenku pod lůžkem vzal injekční stříkačku a vpravil si do žíly na ruce dávku mléčné tekutiny. Pak se uložil a čekal.
Bylo už velice chladno. Brzy sníží chladicí stroje teplotu hluboko pod bod mrazu a udrží chlad po mnoho hodin. Pak teplota opět stoupne na normál, ale tou dobou už bude proces dokončen, všechny baktérie budou usmrceny a Generalissimus bude moci nezměněn spát navždycky. Jeho plán byl jednoduchý, počkat jedno sto roků. Déle se probuzení odkládat neodvážil, neboť až procitne, bude musit zvládnout všechny proměny ve vědě i společnosti, jež přinesou míjející léta. I pouhé století může změnit tvář civilizace tak, že jí nebude schopen porozumět, ale to bylo nezbytné riziko, jež musel podstoupit. Méně než století by nebyla lhůta dostatečně bezpečná, jelikož svět bude ještě plný horkých vzpomínek.
Zataveny ve vakuu pod jeho lůžkem byly tři elektronické počítače, ovládané termočlánky stovky stop odtud vzdálenými, na východním srázu hory, kde se nikdy neudrží sebemenší hrstka sněhu. Každý den je vycházející slunce uvede v činnost a počítače přijmou do svých zásobníků další jednotku. Tak bude příchod úsvitu zaznamenáván v temnotách, kde dříme Generalissimus.
Až kterýkoli z oněch tří počítačů dosáhne součtu třiceti šesti tisíc, spojí se kontakty a do místnůstky se opět vřine kyslík. Teplota stoupne a automatická injekční stříkačka, připoutaná ke Generalissimově paži, mu vstříkne propočtenou dávku roztoku. Probudí se, a jen počítače mu prozradí, že už skutečně uplynulo století. Vše, co mu pak zbude učinit, bude stisknout tlačítko, jímž odpálí náloží svah hory a získá tak volný průchod do venkovního světa.
Na všechno bylo pamatováno. K selhání nemůže dojít. Veškerá zařízení byla ztrojnásobena a byla tak dokonalá, jak jen to věda mohla zajistit.
Generalissimova poslední myšlenka, ještě než odplynulo jeho vědomí, neplatila jeho minulému životu, ani matce, jejíž naděje tak zklamal. Nezvána a nevítána mu vytanula v mysli slova dávného básníka:
„Spát, možná i snít -“
Ne, nechce, neodváží se snít. Bude jen spát. Spát - spát -
Dvacet mil odtud spěla ke konci bitva. Nezbýval už ani celý tucet Generalissimových letounů, beznadějně bojujících proti palbě přesily. Akce by už byla dávno u konce, kdyby byly útočící síly nedostaly rozkaz neriskovat žádný letoun v nějakém zbytečném dobrodružství. Rozhodující slovo mělo mít dalekonosné dělostřelectvo. A tak tedy velcí obrněnci, létající bitevní lodi onoho věku, ležely za clonou stíhačů v skrytu za horami a pálily salvu za salvou do odsouzených formací.
Na palubě vlajkového letounu nařídil mladý indický dělostřelecký důstojník s nekonečnou přesností nóniové škály a nohou lehce stiskl pedál. Zachvěl jím ten nejslabší otřes, to opouštěla řiditelná torpéda svá lože a vyřítila se proti nepříteli. Mladý Ind v napětí seděl a čekal, zatímco chronometr odtikával vteřiny. Tohle, pomyslel si, je asi poslední sláva, kterou jsem odpálil. Nepociťoval nic z očekávaného nadšení; dokonce si s překvapením uvědomoval jistou neosobní sympatii k svým k smrti odsouzeným protivníkům, jejichž životy se teď vytrácely s každou odměřenou vteřinou.
V dálce nad pohořím vykvetla koule fialového ohně, někde mezi rozlétajícími se tečkami nepřátelských letounů. Dělostřelecký důstojník se napjatě předklonil a odpočítával. Jedna - druhá - třetí - čtvrtá - pátá, pětkrát nastala ta prazvláštní exploze. Pak se obloha rozjasnila. Poletující tečky z ní zmizely.
Do deníku zaznamenal důstojník stručně: „0124 hod. Odpálena salva Oslo dvanáct. Torpéda jedna až pět vybuchla mezi nepřátelskými letouny, byly zničeny. Torpédo šest selhalo.“ S rozmachem záznam podepsal a odložil pero. Ještě chvíli seděl a zíral na známou hnědou obálku deníku, popálenou na kraji cigaretami a poznamenanou nevyhnutelnými kolečky, jak se na ni otiskovaly nedbale postavené šálky a sklenky. Bez spěchu zalistoval sešitem a ještě jednou si prohlížel rukopisy svých předchůdců. Jako už mnohokrát předtím rozevřel deník na známé stránce, kde se muž, který býval jeho přítelem, začal podpisovat, avšak nežil dost dlouho, aby mohl podpis dokončit.
S povzdechem deník sklapl a zamkl ho. Bylo po válce. Daleko v horách torpédo, které selhalo, stále ještě nabíralo rychlost hnáno svými raketami. Teď už to byla sotva viditelná světlá čárka řítící se mezi stěnami odlehlého údolí. Laviny probuzené jekem jeho průletu se už začaly řítit po horských úbočích.
Z údolí nebylo úniku: bylo uzavřeno strmou stěnou dobře tisíc stop vysokou. Tady našlo torpédo, které minulo svůj cíl, cíl daleko větší. Generalissimova hrobka byla příliš hluboko v horách, než aby jí mohla exploze třeba i jen otřást, ale stovky tun řítícího se kamení smetly tři drobounké přístroje a jejich spojení. A taky budoucnost, jež mohla nastat, s nimi odešla v zapomnění. První paprsky vycházejícího slunce budou stále ještě dopadat na rozdrásanou tvář skalní stěny, ale počítače, jež čekají na svůj třicetišestitisící úsvit, budou stále ještě čekat, až už nebudou ani úsvity, ani soumraky.

V tichosti hrobky, jež nebyla tak zcela hrobkou, o tom Generalissimus nevěděl pranic a jeho tvář byla klidnější, než si zasluhoval. Století tak minulo, jak zněl jeho plán. Nebylo pravděpodobné, že i při všem zlém géniu, kterým byl obdařen, a se všemi tajemstvími, která s sebou pohřbil, byl by býval Generalissimus schopen dobýt té civilizace, která na Zemi vzkvetla poté, co byla nad střechou světa vybojována ona poslední bitva. To nemůže říci nikdo, leda by bylo pravda, že čas se nekonečně větví a všechny představitelné vesmíry leží vedle sebe a noří se jeden do druhého. Snad by byl Generalissimus v jednom z oněch světů mohl triumfovat. Jediné, co víme, je, že dřímal dál, až minulo století a mnohem, mnohem víc než století.
Potom, co by podle některých měřítek mohlo být jen chvílí, usoudila zemská kůra, že nesla tíhu Himaláje už dost dlouho. Pohoří zvolna pokleslo a zároveň zdvíhalo jižní indické pláně k obloze. A nastal okamžik, kdy se nejvyšším bodem zemské koule stala cejlonská plošina a oceán nad Everestem byl hluboký pět a půl míle. Avšak Generalissimův spánek byl stále bez snů a nerušen.
Zvolna, trpělivě splývaly nánosy ze strmých výšek oceánů dolů na trosky Himaláje. Přikrývka, která se jednoho dne měla stát křídou, začínala tuhnout rychlostí jednoho až dvou palců za každé století. Kdo by se byl na ona místa vrátil o něco později, byl by shledal, že mořské dno už není pět, ani čtyři, ani tři míle hluboko. Pak se země opět zbortila a na místech, kde se prostíral kdysi Tibetský oceán, vyvstalo mohutné vápencové pohoří. Ale Generalissimus nevěděl o tom všem nic, pranic, ani ho to nerušilo v jeho spánku, když se to dalo všechno znovu - zas - a zas - a opět znovu.
A teď deště a řeky smývaly právě křídu a odnášely ji do cizích, nových oceánů a povrch se snižoval až dolů, k skryté hrobce. Zvolna byly odvívány míle skal, až konečně se hrobka, která chovala Generalissimovo tělo, vrátila opět na světlo dne - ovšem dne mnohem delšího a temnějšího, než bývaly dny, v nichž Generalissimus zavřel oči.
Ani ve snách by byla Generalissimovi nevyvstala v mysli lidská plemena, která vzkvétala a vymírala po onom časném jitru světa, v němž se odebral k svému dlouhému spánku. Ono ráno už bylo nesmírně vzdálené a stíny už se prodloužily na východ: Slunce zmíralo a svět byl velmi starý. Stále ještě však děti Adamovy vládly jeho mořím a oblohám a plnily pláně a údolí a lesy slzami a smíchem, jež byly ještě starší než přeskupující se horstva.
Víc než polovinu onoho spánku beze snů už měl Generalissimus za sebou, když se mezi pádem devadesáté sedmé dynastie a rozkvětem pátého galaktického impéria narodil filosof Trevindor. Stalo se tak na světě od Země velmi vzdáleném, neboť málo bylo těch, kdo kdy vkročili nohou na půdu pradávného světa svých předků, nyní tak vzdáleného od bušícího srdce vesmíru.
Dopravili Trevindora na Zemi, když nastal nevyhnutelný konec jeho krátké srážky s Impériem. Zde stanul před soudem lidí, proti jejichž ideálům se postavil, a zde taky rozvažovali, jaký další osud mu určit. Jeho případ byl jedinečný. Zjemnělá kultura filosofů, která nyní ovládala celou Galaxii, se nikdy předtím nesetkala s opozicí ani na úrovni čistého intelektu, a tak jí ušlechtilý, avšak nesmiřitelný konflikt protichůdných vůlí vážně otřásl. Pro členy Rady bylo příznačné, že když nemohli sami dospět k rozhodnutí, obrátili se o pomoc k Trevindorovi samému. V bělostně zářící Síni spravedlnosti, kam nevkročil nikdo snad po celý milión let, stál Trevindor hrdě tváří v tvář mužům, kteří se ukázali být silnější než on. V tichu vyslechl jejich žádost; pak se mlčky zamyslel. Jeho soudcové trpělivě čekali, dokud nepromluvil.
„Navrhujete mi, abych přislíbil, že se už nikdy proti vám nepostavím," začal, „jenže já neučiním žádný slib, který bych nebyl s to dodržet. Naše názory se příliš rozcházejí, a dřív nebo později se musí opět střetnout.
Bývaly doby, kdy byste byli měli snadnou volbu. Byli byste mě mohli poslat do vyhnanství nebo na smrt. Jenže dnes - na kterém z vesmírných světů je ještě planeta, kam byste mě mohli schovat, kdybych si to nepřál? Pamatujte, že mám mnoho žáků rozptýlených po všech šířkách a délkách Galaxie.
Zůstává jen druhá možnost. Nebudu vám naprosto mít za zlé, jestliže oživíte starobylý zvyk poprav, abyste se mohli vyrovnat s mým případem."
Radou to uraženě zašumělo a její předseda odpověděl ostře, zvyšuje hlas: „Vkus té poznámky je na pováženou. Žádali jsme tě o vážný návrh, nikoli o připomínku - byť míněnou žertem - barbarských zvyků našich dávných předků."
Trevindor přijal pokárání s úklonou. „Zmiňoval jsem se jen o všech možnostech. Napadly mě ještě další dvě. Nebyl by problém, změnit mou mysl a přizpůsobit ji vašim názorům, takže by v budoucnu jakýkoli nesouhlas byl vyloučen."
„O tom jsme už uvažovali. Byli jsme však nuceni opustit tuto eventualitu, jakkoli se nám zdála lákavá, neboť zničení tvé osobnosti by se rovnalo vraždě. V celém vesmíru je jen patnáct intelektů silnějších, než je tvůj, a my nemáme právo pohrávat si s ním. A jaký je tvůj poslední návrh?"
„Třebaže mě nemůžete odeslat do žádného vyhnanství v prostoru, zůstává ještě poslední možnost. Řeka Času se prostírá před námi tak daleko, kam až naše myšlení může dosáhnout. Pošlete mě dolů po tomto proudu do věku, o němž si budete jisti, že v něm už tato civilizace přestane existovat. To, pokud vím, můžete pomocí Rostonova časového pole dokázat."
Nastala dlouhá pauza. Mlčky podstupovali členové Rady svá rozhodnutí složitému analytickému stroji, jenž je vzájemně zváží a dospěje k rozsudku. Konečně promluvil předseda.
„Souhlasíme. Pošleme tě do věku, kdy Slunce bude ještě dostatečně teplé, aby dovolilo existenci života na Zemi, ale už tak vzdálené, že jakákoli stopa naší civilizace nemá naději přežít. Zásobíme tě vším potřebným pro tvou bezpečnost a přiměřené pohodlí. Smíš nás teď opustit. Zavoláme tě opět, až budou všechny přípravy skončeny."
Trevindor se uklonil a opustil mramorovou síň. Nesledovala ho žádná stráž. Nebylo, kam by prchal, i kdyby si to přál, v onom vesmíru, jejž velké vesmírné lodi dokázaly překonat za jediný den.
Po prvé a naposled stál Trevindor na pobřeží, jež kdysi bývalo pacifické, a naslouchal, jak vítr vzdychá v listoví stromů, které kdysi bývaly palmami. Několik málo hvězd takřka prázdné oblasti prostoru, jíž nyní Slunce procházelo, zářilo klidným světlem skrze suchý vzduch stárnoucího světa. Trevindor zachmuřeně uvažoval, jestli ještě budou svítit na obloze, až na ni opět pohlédne, v budoucnu tak vzdáleném, že samo Slunce se už bude nořit do hlubin smrti.

V komunikátoru na jeho zápěstí cinklo. Otočil se k oceánu zády a rozhodně kráčel vstříc svému osudu. Než ušel tucet kroků, uchopilo ho časové pole a jeho myšlenky ztuhly v okamžiku, jenž zůstane nezměněn, zatímco oceány se budou zmenšovat, až zmizí, zatímco pomine Galaktické impérium a velké hvězdné shluky se rozdrobí v nicotu.
Ale pro Trevindora neuplynul zatím ani okamžik. Věděl jen to, že při jednom kroku měl pod nohama vlhký písek, a při druhém už do tvrdá spečenou skálu, rozpraskanou vedrem a suchem. Palmy zmizely, šum moře utichl. Jediný pohled mu prozradil, že i vzpomínka na moře už před dávným časem vymizela z toho zprahlého, umírajícího světa. Až k dalekému obzoru se prostírala neporušená velká poušť narudlého pískovce, neosvěžená jedinou rostlinou. Nad hlavou zářil podivně změněný disk oranžového Slunce, obloha byla tak tmavá, že bylo jasně vidět i mnoho hvězd.
A přece se zdálo, že v tomto zestárlém světě je nějaký život. Směrem na sever - jestli to byl dosud sever - se chmurné světlo blyštělo na jakési kovové konstrukci. Bylo to jen pár set yardů daleko, a když k ní Trevindor vykročil, uvědomoval si zvláštní lehkost, jako by byla zeslábla i gravitace.
Nedošel ještě příliš daleko, když spatřil, že se blíží k nízké kovové budově, která jako by byla na planinu spíš posazena než vybudována na ní, neboť byla poněkud nachýlena. Trevindor se podivil nad neobyčejným štěstím, které mu dovolilo najít civilizaci tak snadno. Další tucet kroků, a už věděl, že to nebyla náhoda, nýbrž úmysl, který sem tuto stavbu tak příhodně umístil, a že byla v tomto světě právě tak cizí, jako byl on sám. Nebyla pražádná naděje, že by mu kdokoli vyšel vstříc, když k ní kráčel.
Kovová deska nad vchodem přidala už jen málo k tomu, co vytušil. Stále ještě nová a neomšelá, jako by byla právě vyryta - což v jistém smyslu byla - přinášela mu tato zpráva naději a hořkost zároveň.

Trevindorovi pozdrav Rady!
Tato budova, kterou jsme ti poslali skrze časové pole, ukojí všechny tvé potřeby po libovolnou dobu.
Nevíme, zda v čase, kde se nacházíš, existuje ještě jakákoli civilizace. Člověk tou dobou již vyhyne, neboť chromozóm K-hvězda-K u něho převládne a celé plemeno se snad změní v něco, co už nebude lidské. Je na tobě, abys to vypátral. Jsi nyní v soumraku Země a naše naděje je, že snad nejsi sám. Je-li to však tvůj osud, aby ses stal posledním žijícím tvorem na onom kdysi tak krásném svití, pamatuj, že sis tuto možnost sám zvolil. Buď pozdraven!

Dvakrát pročetl Trevindor poselství a s lítostí shledal, že nikdo jiný než jeho přítel, básník Gintillarne, nemohl napsat ona poslední slova. Duši mu zaplavil příval osamělosti a odloučenosti. Posadil se na kámen a zabořil tvář do dlaní.
Po dlouhé době vstal a vstoupil do budovy. Cítil víc než vděčnost k dávno už mrtvé Radě, že se k němu zachovala tak rytířsky. Považoval technický výkon vyslání celé budovy na cestu časem za nadměrný pro možnosti jeho věku. Projela mu hlavou náhlá myšlenka a znovu pohlédl na vyrytý nápis, poprvé si všímaje jeho data. Bylo o pět tisíc let mladší než doba, kdy stál tváří tvář vládcům v Síni spravedlnosti. Padesát století uplynulo a jeho soudcové znovu vážili svůj slib učiněný člověku, který byl pro ně stejně jakoby dávno mrtvý. Ať chybovala Rada čímkoli, její poctivost dosahovala stupně zcela nepochopitelného předchozím věkům.
Mnoho dní uběhlo, než Trevindor opět vyšel z budovy. Nic nebylo opomenuto: byly tu i jeho milované snímky myšlenek. Dál bude moci studovat povahu reality a budovat nové filosofie až do konce vesmíru, jakkoli planá to bude činnost, když jeho mysl zůstane tou poslední na světě. Je pramalé nebezpečí, pomyslel si hořce, že by moje úvahy o smyslu lidské existence znovu vedly ke konfliktu se společností.
Teprve když si důkladně prohlédl budovu, obrátil Trevindor pozornost znovu k vnějšímu světu. Prvořadým problémem byl styk s civilizací, pokud ještě nějaká existuje. Byl vybaven mohutným přijímačem a po dlouhé hodiny putoval spektrem záření v naději, že objeví nějakou stanici. Vzdálený praskot statických výbojů se ozýval z přístroje a jedenkrát se rozbouřil aparát něčím, co mohl být jazyk, ovšem zdaleka ne lidský. Hledání však zůstalo bez výsledku. Éter, jenž po dlouhé věky věrně sloužil člověku, byl konečně opět němý.
Malé automatické letadlo bylo Trevindorovou poslední zbývající nadějí. Měl před sebou to, co zbývalo z věčnosti, a Země nebyla velká planeta. Bude ji moci prozkoumat celou nanejvýš za několik let.
Míjely měsíce a vyhnanec začal s metodickým zkoumáním světa, znovu a znovu se vraceje do svého domova v poušti rudého pískovce. Všude nacházel stejný obraz zpustošení a zkázy. Nedokázal ani odhadnout, jak dávno už zmizela moře, ale zanechala ve svém umírání nekonečné slané pouště a pláně a hory pod příkrovem špinavé šedi. Trevindor byl rád, že se nezrodil na Zemi a nepoznal nádheru jejího mládí. Třebaže tu byl cizincem, osamělost a pustota tohoto světa ho mrazila v srdci; kdyby tu býval kdysi žil, byl by smutek, jenž Zemi zavalil, nesnesitelný.
Tisíce čtverečních mil pouští probíhaly pod Trevindorovým křižujícím letounem, jak prohledával svůj svět od pólu k pólu. Jen jedenkrát našel známky toho, že na Zemi kdysi bývala civilizace. V hlubokém údolí blízko rovníku objevil zříceniny městečka z podivného bílého kamene a ještě podivnější architektury. Budovy byly dokonale zachovány, i když je napůl zasul navátý písek, a na okamžik pocítil příval ponuré radosti nad poznáním, že člověk přece jen zanechal nějakou stopu své práce na světě, jenž býval jeho prvotním domovem.
Ten pocit však neměl dlouhého trvání. Budovy byly podivnější, než si Trevindor napoprvé uvědomil, neboť do nich člověk nikdy nemohl vstoupit. Jejich jedinými otvory byly široké vodorovné štěrbiny nízko u země; nikde žádná okna. Trevindorova mysl zakolísala, když se snažil představit si tvory, kteří asi tyto budovy obývali. Navzdory rostoucí osamělosti, kterou pociťoval, byl rád, že obyvatelé tohoto nelidského města vyhynuli už tak dávno před touto chvílí. Nezdržel se tam, neboť ho už téměř dostihla nevlídná noc a údolí ho naplňovalo tísní, jež neplynula zcela z rozumných úvah.
A náhle skutečně objevil život. Křižoval nad dnem jednoho z dávno ztracených oceánů, když jeho oko upoutal záblesk barvy. Pahorek, který ještě nezavalily písečné duny, byl pokryt řídkou pružnou trávou. To bylo vše, ale pohled na to mu vehnal slzy do očí. Přistál se strojem a vykročil opatrně, aby nezničil ani jediný z lístečků zápolících o život. Něžně

hladil rukou ošumělý kobereček, jenž byl teď už jediným životem, který Země znala. Než ho opustil, pokropil půdu veškerou vodou, kterou mohl postrádat. Bylo to marné gesto, ale cítil se šťastnějším, zeje vykonal.
Pátrání bylo nyní takřka skončeno. Trevindor už se dávno vzdal vší naděje, ale nezlomný duch ho dál hnal k poutím nad tváří světa. Nedokázal ustát, dokud si neověří to, čeho se až dosud jen obával. A tak nakonec dospěl až ke Generalissimově hrobce, která ležela matně se lesknoucí v slunci, jež jí bylo tak dlouho odpíráno.
Generalissimova mysl se probudila dřív než jeho tělo. Jak ležel bez vlády, neschopen ani zdvihnout víčka, vlévala se mu zpátky paměť. Sto let bylo bezpečně za ním. Jeho hazard, nejriskantnější, jaký kdy který člověk zahrál, byl úspěšný!
Přemohla ho nezměrná únava a po chvíli ho vědomí opět opustilo.
Pak se mlhy opět rozplynuly a cítil se silnější, třebaže ještě příliš slab na to, aby se mohl pohybovat. Ležel ve tmě, sbíraje síly. Uvažoval, s jakým světem se shledá, až vykročí bokem hory opět na světlo dne. Bude schopen uskutečnit -? Co to bylo? Křeč čirého strachu otřásla samými základy jeho mysli. Něco se tu pohybovalo vedle něho, zde v hrobce, kde se nemělo pohybovat nic než on sám.
Pak mu hlavou projela klidná a jasná myšlenka a na okamžik utišila obavy, jež ji hrozily rozvrátit.
„Ničeho se nestrachuj. Přišel jsem ti na pomoc. Jsi v bezpečí a všechno bude v pořádku."
Generalissimus byl příliš ohromen, než aby byl s to odpovědět, avšak jeho podvědomí zřejmě nějakou odpověď vytvořit muselo, neboť ta myšlenka se opět vrátila.
„Tak je to lépe. Jsem Trevindor, podobně jako ty, jsem i já vyhnanec v tomto světě. Nehýbej se, pověz mi, jak ses sem dostal, jaké jsi rasy, neboť jsem se s podobnou dosud nesetkal."
A nyní se strach a obezřetnost opět vplížily do Generalissimovy mysli. Co je to za tvora, že dokáže číst myšlenky, a co tu dělá v jeho tajné kulovité skrýši? Opět se mu v mozku ozvala ta jasná, chladná myšlenka, jako by zvonil umíráček.
„Znovu ti říkám, že se nemáš čeho obávat. Proč jsi tak vyděšený, že mohu nahlédnout do tvé mysli? Na tom přece není nic zvláštního."
„Nic zvláštního!" zvolal Generalissimus. „Co jste zač, proboha?"
„Člověk jako ty. Ale tvé plemeno muselo být vskutku primitivní, je-li pro tebe čtení myšlenek zvláštností."
Strašné podezření se počalo rozjasňovat v Generalissimově mozku. Odpověď přišla ještě dřív, než vědomě zformuloval otázku.
„Spal jsi nekonečně déle než sto let. Svět, který jsi znal, přestal existovat před časem delším, než jsi vůbec schopen si představit."
Generalissimus už neslyšel. Opět se nad ním snesla temnota a klesl do milosrdného bezvědomí.
Trevindor stál mlčky vedle lůžka, na němž spočíval Generalissimus. Byl naplněn nadšením, které pro tu chvíli vyvažovalo jakékoli zklamání, jež snad pociťoval. Alespoň nebude čelit budoucnosti sám. Všechen strach z osamělosti Země, který mu tak těžce doléhal na duši, v mžiku zmizel. Nebude sám… Nebude sám! Převládajíc nad vším ostatním bušila mu tato myšlenka v mozku.
Generalissimus se začal opět pohybovat a do Trevindorovy mysli pronikly útržky jeho myšlenek. Obrazy starého světa, který Generalissimus znal, se začaly vytvářet i v pozorovatelově mozku. Zprvu se v nich Trevindor nedokázal vyznat, pak však přeházené zlomky náhle zapadly na svá místa a všechno bylo jasné. Vlna hrůzy ho zavalila nad úděsným pohledem na boj národů s národy, na města planoucí v zkáze a na lidi hynoucí v agónii. Co bylo tohle za svět? Mohl snad člověk klesnout tak hluboko po mírumilovném věku, jaký znal Trevindor?
Existovaly legendy o časech neuvěřitelně vzdálených, jež vyprávěly o takových událostech v raném úsvitu dějin Země, ale ty člověk opouštěl zároveň s dětstvím. Nemohly se přece vrátit!
Potrhané představy byly teď živější, a tím i strašnější. Byl to vskutku svět noční můry, odkud přišel tento vyhnanec - a není divu, že z něho prchal!
Náhle se začala v Trevindorově mysli rozjasňovat pravda, jak s ochrnutým srdcem pozoroval příšerné scény v mozku Generalissima. Toto nebyl jen vyhnanec hledající spásu před světem hrůz! To byl sám tvůrce onoho věku, který vyplul na řeku času s jediným úmyslem - šířit nákazu dál, do pozdějších let!
Vášně, jaké si Trevindor nikdy nedovedl představit, se začaly rozvíjet před jeho očima: ctižádost, chtivost moci, krutost, nesnášenlivost, nenávist. Pokusil se uzavřít mysl, ale shledal, že ztratil sílu učinit to. Neřízen se řítil proud zla dál, potřísňuje kdekterou vrstvu vědomí. S výkřikem úzkosti Trevindor vyběhl ven do pouště a zpřetrhal pouta, jež ho vázala k té zlovolné mysli.
Byla noc, bylo nesmírné ticho, neboť Země byla už příliš unavena, než aby vyloudila i pouhý vítr. Temnota všechno ukryla, ale Trevindor věděl, že nestačí skrýt myšlenky onoho druhého mozku, s nímž je mu nyní sdílet svět. Kdysi tu byl sám a domníval se, že nic nemůže být strašnějšího. Avšak teď už věděl, že jsou věci ještě horší než osamělost.
Noční ticho a jas hvězd, jež kdysi bývaly jeho přáteli, vnesly do Trevindorovy duše klid. Zvolna se obrátil a vracel se po svých stopách, kráčeje ztěžka, neboť se připravoval k činu, jaký nižádný člověk jeho druhu předtím nevykonal.
Generalissimus stál, když Trevindor znovu vstoupil do koule. Snad mu v mysli vytanul náznak toho, co bylo úmyslem návštěvníka, neboť silně zbledl a rozechvěl se slabostí, jež byla víc než tělesná. Trevindor se přiměl, aby znovu upřeně pohleděl do Generalissimova mozku. Jeho mysl ucukávala před chaosem protichůdných citů, jimiž nyní probleskovaly odpudivé zášlehy strachu. Z onoho víru vyvstala jediná souvislá chvějivá myšlenka.
„Co chcete dělat? Proč se na mě takhle díváte?"
Trevindor neodpověděl, chránil si mysl před potřísněním a zvládl svou rozhodnost a svou sílu.
Zmatek v Generalissimově mozku rostl a sílil. Na okamžik tato rostoucí hrůza vyvolala cosi jako lítost v ušlechtilém Trevindorově duchu a jeho vůle zakolísala. Ale pak se opět vrátil obraz zničených a spálených měst, a jeho nerozhodnost zmizela. Vší silou svého rozumu, vyvinutého za sta tisíciletí rozvoje lidského myšlení, vyrazil proti muži před sebou. Generalissimovu mysl zaplavila jediná myšlenka, zahlazující všechno ostatní - myšlenka smrti. Na okamžik

stál Generalissimus bez hnutí, divoce rozevřenýma očima zíral před sebe. Dech se zastavil, jak přestaly pracovat plíce; krev v jeho žilách, jež byla na tak dlouhou dobu uspána, nyní ztuhla navěky. Generalissimus se bez hlesu zřítil a zůstal nehnutě ležet.
Trevindor se velmi pomalu obrátil a vykročil ven do noci. Ticho a samota světa se na něho snesly jako rubáš. Písek, tak dlouho zadržovaný, začal vát otevřenou bránou do Generalissimovy hrobky.

Léto na Ikaru

Když Colin Sherrard otevřel po srážce oči, nemohl si uvědomit, kde je. Vypadalo to, jako by byl vleže při-poután v nějakém vozidle, na vršku kulatého kopce, který srázně spadal všemi směry. Jeho povrch byl zprahlý a zčernalý, jako by se jím byl přehnal velký požár. Nad ním byla smolně černá obloha zasypaná hvězdami; jedna z nich visela nízko nad obzorem jako nepatrné zářivé slunce.
Nebo že by to bylo opravdu Slunce? Byl snad tak da-leko od Země? Ne - to bylo vyloučeno. Vzpomínka, která dorážela na jeho paměť, mu říkala, že Slunce je velmi blízko - ohavně blízko - ne tak daleko, že by se zmenšilo až na pouhou hvězdičku. A s touto myšlenkou se mu vrátilo plné vědomí. Sherrard přesně věděl, kde je, a to poznání bylo tak strašné, že téměř znovu omdlel. Byl Slunci blíž, než se kdy jaký člověk před ním dostal. Jeho poškozený kosmobil neležel na kopci, nýbrž na příkře se zakřivujícím povrchu světa, který měl jen dvě míle v průměru. Ta jasná hvězda klesající rychle k západu, to byla světla Prométhea, lodi, která ho sem dopravila mnoha milióny kilometrů prostoru. Visela tam mezi hvězdami a divila se, proč se jeho kosmobil nevrací, tak jako se vracívají do svých kukaní poštovní holubi. Za několik minut mu zmizí z dohledu, klesne pod obzor ve své ustavičné hře na schovávanou se Sluncem. Tuhletu hru právě prohrál. Dosud ještě byl na noční straně planetky, v chladném bezpečí jejího stínu, ale krátká noc už brzy skončí, čtyřhodinový den Ikaru ho rychle nesl k onomu strašnému svítání, kdy Slunce třicet-krát větší, než jaké kdy svítilo na Zemi, vrhne všechen svůj žár proti těmto skálám. Sherrard až příliš dobře věděl, proč bylo všechno kolem něho tak vyprahlé a zčer-nalé. Ikaru scházel ještě týden do perihélia, ale teplota v poledne dosahovala už teď skoro šesti set stupňů Celsia. Třebaže teď nebyla doba na žerty, vzpomněl si náhle na kapitána McGlellana a na jeho popis Ikaru: „Je to ten nejteplejší pozemek v celé sluneční soustavě." Pravda onoho žertu byla prokázána před pouhými několika dny jed-ním z oněch prostých a nevědeckých experimentů, které jsou o tolik působivější než jakékoli množství grafů a pří-strojových zápisů.
Těsně před rozbřeskem někdo upevnil na jednom vršku kousek dřeva. Sherrard ho pozoroval v bezpečí noční strany, právě když se vrcholku kopce dotkly první pa-prsky vycházejícího Slunce. Když se jeho oči přizpůso-bily náhlému výbuchu světla, spatřil, jak dřevo už začíná černat a uhelnatět. Kdyby tu byla atmosféra, byl by už klacek vzplál plamenem; takový byl na Ikaru úsvit…
A přece nebylo v době jejich prvního přistání nijak ne-snesitelné horko, když před pěti týdny míjeli oběžnou dráhu Venuše. Prométheus předehnal planetku, když za-čínal její let ke Slunci, vyrovnal rychlost s tímto ne-patrným světem a dosedl na jeho povrch lehce jako sně-hová vločka. (Sněhová vločka na Ikaru - to je ta pravá představa…). Pak se vědci rozběhli po patnácti čtvereč-ních mílích rozeklaného niklu a železa, které pokrývaly většinu povrchu planetky, rozmístili přístroje a stanice, sbírali vzorky a prováděli nekonečná pozorování.
Všechno bylo léta dopředu pečlivě naplánováno, jako součást Mezinárodní astrofyzikální dekády. Byla to jedi-nečná příležitost, jak vypravit výzkumnou loď do blíz-kosti pouhých sedmnácti miliónů mil ke Slunci, chráně-nou před jeho žárem dvoumílovým štítem skal a železa. V Ikarově stínu bude moci loď bezpečně obeplout cen-trální oheň, jenž ohřívá všechny planety a na jehož exis-tenci závisí veškerý život. Tak jako onen legendární Pro-métheus přinesl lidstvu dar ohně, tak se i loď, která nese jeho jméno, vrátí na Zemi s novými a netušenými tajemstvími nebes.
Bylo dost času uspořádat přístroje a vykonávat všechna měření, než musel Prométheus odstartovat a vyhledat trvalý stín noci. I pak však bylo stále ještě možné, aby se muži v malých kosmobilech s vlastním pohonem - miniaturních vesmírných lodích, jen deset stop dlou-hých - mohli odvážit pracovat na noční straně asi tak hodinu, když se nedali předstihnout postupující čárou úsvitu. Zdálo se, že to je dost snadná podmínka ve světě, kde rozbřesk kráčel rychlostí pouhé jedné míle za hodinu; ale Sherrard ji nesplnil, a jedinou pokutou byla smrt. Nebyl si stále ještě zcela jist, co se vlastně stalo. Vyměňo-val seismografický vysílač na stanici 145, neoficiálně známé jako Mount Everest, neboť se nacházela pouhých devadesát stop nad okolním územím. Byl to naprosto jednoduchý úkol, třebaže ho musel vykonat dálkovým ovládáním, mechanickýma rukama svého kosmobilu. Sherrard jimi vládl znamenitě; dokázal třeba vázat ko-vovými prsty uzly téměř stejně rychle jako svými vlast-ními z masa a kostí. Výkon trval něco přes dvacet minut, a už se radioseismograf opět ozýval, předávaje nepatrné záchvěvy a otřesy, které lomcovaly Ikarem stále víc a víc, jak se planetka blížila k Slunci. Bylo pramalou útěchou vědět, že se zasloužil o další záznam.
Když překontroloval vysílaný signál, rozmístil pečlivě kolem aparátu sluneční clony. Těžko uvěřit tomu, že dvě křehké a vyleštěné kovové fólie, sotva tlustší než papír, by mohly odvést stranou příval záření, který by v několika vteřinách dokázal roztavit olovo nebo cín. Ale první clona odrážela víc než devadesát procent slu-nečního svitu dopadajícího na její zrcadlový povrch a druhá odvracela téměř celý zbytek, takže za ně pronikal už jen neškodný zbytek onoho žáru. Ohlásil splnění úkolu, loď potvrdila příjem, a tak se při-pravil na zpáteční cestu. Zářící reflektory zavěšené pod Prométheem - bez nich by bývala noční strana planetky ponořena do naprosté tmy - byly na obloze nezaměni-telným cílem. Loď byla pouhé dvě míle vysoko, při té slaboučké tíži by byl mohl do té výše i vyskočit, kdyby byl na sobě měl skafandr planetárního typu s ohebnými nohavicemi. Takhle ho tam nízkotahové mikroraketky jeho kosmobilu dopraví pohodlně za pět minut.

Nasměroval kosmobil pomocí gyroskopů, nařídil zadní raketky na tah dvě a stiskl odpalovací knoflík. Kdesi pod jeho nohama došlo k prudkému výbuchu. Vznesl se nad Ikara - jenže ne k lodi. Došlo k nějaké hrozné chybě; vrhlo ho to k jedné straně kabiny, takže nedosáhl na ovládací panel. Pálila jenom jedna tryska, a tak se roz-točil jako káča a letěl po obloze, rotuje stále rychleji a rychleji, puzen nevyváženým jednostranným tlakem. Pokusil se najít přerušovač, ale rotace mu zcela zmátla orientaci. Když byl konečně schopen ovládací panel na-lézt, jeho první reakce spíš ještě věci zhoršila - přepnul ventil na plný tah, asi jako když nervózní řidič šlápne na plyn místo na brzdu. Trvalo to jen vteřinu, než opravil chybu a vypnul pohon, ale to už rotoval tak prudce, že se hvězdy roztočily kolem dokola v souvislých kruzích. Všechno se dalo tak rychle, že neměl čas se bát, ani čas zavolat loď a ohlásit, co se vlastně děje. Pustil všechna řídidla; dotknout se jich teď, to by znamenalo věci jen dál zhoršovat. Chtělo by to dvě nebo tři minuty pečli-vého kočírování, aby kosmobil vybral z té rotace, a podle mihotavých záblesků na blížících se skálách bylo zřejmé, že mu už nezbývá ani tolik vteřin. Sherrard se rozpomněl na radu, kterou čítal hned na začátku Příručky kosmo-nauta „Když nevíš, co dělat, nedělej nic.“ Stále ještě se touto radou řídil, když se na něho Ikarus zřítil a hvězdy pohasly.

Byl to zázrak, že se kosmobil nerozbil a že už nevdechuje prázdný prostor. (Za třicet minut by možná byl šťasten, kdyby to mohl učinit, až začne selhávat chlazení ka-biny…). Nějakou škodu ovšem kosmobil utrpěl. Obě zpětná zrcátka vně kopule z průhledného plastiku, která mu kryla hlavu, byl urvána, takže už nemohl vidět, co je vzadu, aniž by si při tom vykroutil krk. To byla ovšem jen drobná nehoda; daleko závažnější byla skutečnost, že se nárazem ulomily antény. Nemohl zavolat loď a loď se nemohla dovolat jeho. Vše, co se z přijímače ozývalo, byl tichý praskot, bezpochyby šum vznikající přímo v přístroji. Byl naprosto sám, odříznut od všeho ostatního lidstva.

Byla to zoufalá situace, ale zbýval ještě slabounký pa-prsek naděje. Nebyl, koneckonců, zcela bezmocný. Tře-baže nemohl užít mikroraket kosmobilu - dohadoval se, že motor na pravoboku střelil zpět a přerušil palivové potrubí, nehoda, jakou konstruktéři považovali za vyloučenou - byl stále ještě schopen pohybu. Měl mecha-nické ruce.

Jenže, kterým směrem se má plazit? Ztratil veškerou orientaci, neboť třebaže odstartoval z Mount Everestu, mohl už teď být na tisíce stop od něho. V tomto zdrobnělém světě nebyly žádné význačné orientační body; rychle klesající hvězda Prométhea byla jeho nejlepším vodičem, a pokud by se mu podařilo udržet v dohledu lodi, bude v bezpečí. Měla by to být jen otázka minut, než zpozo-rují jeho nepřítomnost, jestliže už se tak dokonce nestalo. Ovšem bez rádiového spojení to může jeho druhům trvat dost dlouho, než ho najdou; ačkoliv byl Ikarus malý, přece jen to byla na patnácti čtverečních mílích fantas-ticky rozeklané země nikoho výborná schovávačka pro válec o délce deseti stop. I hodinu by mohlo trvat, než ho najdou - a to by znamenalo, že musí prchat před vra-žedným úsvitem.

Sevřel prsty na ovládacím mechanismu kovových údů. Vně kosmobilu, v nepřátelském vakuu, jež ho obklopo-valo, ožily jeho umělé ruce. Natáhly se dolů, opřely se o kovový povrch planetky a zdvihly kosmobil nad terén. Sherrard je ohnul a kabina sebou trhla kupředu jako nějaký podivný dvounohý hmyz - nejprve pravá ruka… pak levá, pravá, levá…

Bylo to méně obtížné, než se obával, a poprvé opět ucítil, že se mu vrací sebedůvěra. I když tyto mechanické paže byly projektovány pro jemnou a přesnou manipulaci, pohyb kabiny v tomto beztížném prostředí nevyžadoval příliš velké namáhání. Tíže na Ikaru byla desettisíckrát menší než na Zemi. Sherrard i se svým kosmobilem tu nevážili ani celou jednu unci, a jakmile se dostal do po-hybu, plul kupředu bez námahy, se snovou lehkostí.

Jenže právě ta lehkost v sobě skrývala nebezpečí. Urazil několik set yardů a rychle předháněl klesající hvězdu Prométhea, když ho přemíra sebedůvěry zradila. Je to zvláštní, jak se duševní stavy rychle vychylují z jednoho extrému do druhého; před několika minutami v sobě shledával veškerou tvrdost, aby mohl pohlédnout do tváře smrti - a teď už přemítal, jestli nepřijde pozdě k večeři. Možná že i nezvyklost toho pohybu, tak odliš-ného od všeho, jak se kdy předtím pohyboval, měla na svědomí katastrofu; nebo snad ještě trpěl následky havárie.

Jako všichni kosmonauti naučil se i Sherrard orientovat se v prostoru a přivykl žít a pracovat i v podmínkách, kdy pozemské pojmy nahoře a dole ztratily svůj význam. Na takovém světě, jakým byl Ikarus, bylo nezbytné předstírat, že máte „pod“ nohama poctivou pevnou pla-netu, a že když po ní cestujete, pohybujete se „vodorov-ným“ směrem. Jakmile by tento nevinný sebeklam se-lhal, vrhali byste se do náruče kosmické závrati. Její záchvat se dostavil bez výstrahy, tak jako vždy. Zcela náhle se zdálo, jako by Ikarus přestal být pod ním a hvězdy nad ním. Vesmír se naklonil do pravého úhlu; Sherrard se pohyboval vzhůru podél svislého útesu, jako horolezec zlézající strmou skalní stěnu, a třebaže mu rozum říkal, že je to jen iluze, všechny jeho smysly řvaly, že je to skutečnost. V nejbližším okamžiku ho musí gra-vitace strhnout s této hladké stěny a pak se zřítí míli za mílí dolů do nekonečné hloubky, až se roztříští v za-pomenutí.

Ale čekalo ho ještě něco horšího; falešná svislice se rozkomíhala jako střelka, která ztratila svůj pól. Teď byl už zas pod nesmírným skalnatým stropem, jako moucha se ho držel; v příští chvíli se strop stal zase stěnou, jenže tentokrát se po ní pohyboval dolů, místo nahoru… Ztratil veškerou vládu nad strojem, a lepkavý pot, jenž mu začal rosit čelo, ho varoval, že brzy ztratí i vládu nad tělem. Zbývala jediná věc; stiskl pevně víčka, opřel se tak pevně, jak to jen bylo možné, zády o pevně uzavřený svět své kabiny a předstíral ze všech sil, že žádný vnější prostor neexistuje. Nepřipustil si ani, aby do jeho autosugesce zasáhl pomalý jemný praskot jeho druhé havárie. Když se opět odvážil vyhlédnout ven, zjistil, že se ka-bina opět usadila jako velký balvan. Jeho mechanické ruce náraz zmírnily, avšak za cenu vyšší, než si mohl do-volit. Třebaže tu byla kabina prakticky bez tíže, stále ještě jí zbývalo jejích normálních pět set liber hmoty, a pohybovala se až do nárazu rychlostí přibližně čtyři míle za hodinu. To byla příliš velká setrvačnost, než aby ji mohly kovové paže utlumit; jedna praskla, druhá byla beznadějně ohnutá.

Když spatřil, co se stalo, bylo jeho prvním pocitem nikoli zoufalství, nýbrž vztek. Byl si tak jist úspěchem, když začal klouzat nad pustou tváří Ikaru. A teď tohle, všechno projeden okamžik tělesné slabosti! Jenže kosmický prostor právě nestrpěl žádnou lidskou křehkost a citečky; člověk, který tento fakt nerespektoval, v něm neměl co dělat.

Alespoň však získal trochu drahocenného času; vsunul mezi sebe a svítání dalších deset minut, ne-li více. Jestli těchto deset minut jen prodlouží jeho agónii nebo jestli daruje jeho druhům navíc čas, potřebný k tomu, aby ho našli, to se brzy doví.
Kde jsou? Jistě už teď zahájili pátrání! Napínal zrak směrem k jasné hvězdě lodi, doufal, že zahlédne slabší světélka kosmobilů blížících se k němu - ale nic jiného už nebylo na zvolna se otáčející klenbě nebes vidět.
Raději by se měl spolehnout na své vlastní síly, třebaže byly nevelké. Zbývalo jen několik minut, než Prométheus a jeho reflektory zmizí pod okrajem planetky a nechají ho ve tmě. Pravda je, že temnota bude až příliš krátká, ale než na něj dolehne, měl by si najít nějaký úkryt před nadcházejícím dnem. Třeba ten balvan, do kterého narazil…
Ano, nějaký stín by poskytnout mohl, dokud nevystoupí Slunce víc než na půl cesty k zenitu. Nic ho nemůže ochránit, jestliže mu bude procházet rovnou nad hlavou, ale byla tu přece jen možnost, zeje v šířkách, kde Slunce nevychází vysoko nad obzor v tomto období Ikarova čtyřistadevadesátidenního roku. Pak by mohl přežít krátké údobí denního světla; to byla jeho jediná naděje, jestliže ho zachránci nenajdou před svítáním.
Prométheus i jeho světla zašla pod okraj toho světa. S jeho západem se hvězdy jakoby rozhořely zdvojnásobeným třpytem. Nade všechny jasně - tak nádherně, že už pouhý pohled mu vháněl slzy do očí - planula jako jasný maják Země s Měsícem, který ji doprovází. Na jednom z těch světů se narodil, na druhý vkročil; spatří ještě některý z nich?
Bylo to zvláštní, až dosud ani nepomyslel na svou ženu, na děti, na všechno, co kdy v životě miloval a co se teď zdálo tak strašně vzdálené. Pocítil křečovitý stah viny, ale ten rychle opět pominul. Pouta citů nezeslábla ani tou vzdáleností stovek miliónů mil prostoru, který ho nyní dělil od rodiny. V tomto okamžiku prostě neměla platnost. Byl teď primitivním, na sebe soustředěným zvířetem bojujícím o holý život, a jeho jedinou zbraní byl jeho mozek. V tomto střetnutí nebylo místo pro srdce; byla by to pouhá přítěž matoucí jeho úsudek a oslabující jeho rozhodnost.
A pak spatřil něco, co rázem zaplašilo všechny myšlenky na vzdálený domov. Nad horizont za ním, letě přes hvězdy jako mléčná mlha, vyvstal lehký duchovitý fosforeskující kužel. Zvěstovatel Slunce - krásný, perleťový fantom koróny, viditelný ze Země jen za řídkých oka-mžiků úplného zatmění. Když vycházela koróna, nebylo už Slunce za ní příliš daleko, brzy dopadne na tuto ze-mičku jeho běsnící žár.
Sherrard využil tohoto varování, jak se dalo. Teď mohl alespoň do jisté míry odhadnout bod, kde Slunce vyjde. Hrabaje se zvolna a neobratně po pahýlech zlámaných kovových paží, táhl kabinu na onu stranu balvanu, kde bude nejvíc zastíněna. Sotva toho místa dosáhl, už se na něho Slunce vrhlo jako šelma a jeho miniaturní svět explodoval do plného světla.
Spouštěl v přilbě tmavé filtry, jeden za druhým, až ko-nečně byl jas snesitelný. Až na pruh, kde se po planetoidu táhl široký stín balvanu, bylo to jako pohled do vysoké pece. Nemilosrdné světlo odhalovalo kolem něho každou podrobnost pustiny; neexistovala tu žádná šeď, jedině oslepující běl a neproniknutelná čerň. Všechny trhliny a dutiny, jež ležely ve stínu, byly jako louže tuše, zatímco výšiny se zdály vzplanout požárem, sotva se jich Slunce jen dotklo. A přece uběhla od rozbřesku pouhá minuta.
Teď už si Sherrard dovedl představit, jak měnil spalující žár miliard letních polední Ikarus v kosmický oharek, jak pražil skály, až z nich unikly i poslední bublinky plynů. Proč jen člověk musí putovat, ptal se sám sebe hořce, napříč hvězdnou tůní, za takového rizika a za takových nákladů, jen aby přistál na rotující haldě strusky? Věděl, že ze stejného důvodu, z jakých se kdysi dral na Everest, na póly, do nejodlehlejších koutů Země - jen pro ten dráždivý pocit, jež tělu přinášejí dobrodružství a myšlen-kám objevy. Ta odpověď ho pramálo utěšovala, teď kdy ho čekalo, že bude upečen jak kýta na otáčejícím se rožni. Na tváři už pocítil první dech vedra. Balvan, za nímž ležel, mu poskytoval sice ochranu před přímým svitem, ale záře odrážená k němu planoucími skálami, jen ně-kolik yardů vzdálenými, už prorážela průhlednou plasti-kovou kopulí krytu. Bude sílit tou měrou, jak bude Slunce stoupat po obloze; zbývalo mu ještě méně času, než se domníval, a s tímto poznáním se dostavila jakási tupá rezignace, která přehlušovala i strach. Bude prostě čekat - vydrží-li to - dokud i jeho nezalije východ Slunce světlem a dokud chlazení kabiny nepodlehne v nerov-ném zápase; pak kosmobil roztrhne a nechá vzduch vniknout do vakua vnějšího prostoru.
Nezbývá nic než sedět a přemýšlet po ony zbývající mi-nuty, než se smrští jeho jezírko stínu. Nepokoušel se myšlenky nějak usměrňovat, dovolil jim zatoulat se, kam se jim zachtělo. Jak zvláštní je, že on teď musí zemřít jen proto, že kdysi ve čtyřicátých letech dvacátého století - léta předtím, než se vůbec narodil - nějaký hvězdář na Palomaru postřehl na fotografické desce šmouhu světla a pojmenoval ji tak případně po chlapci, který zalétl do přílišné blízkosti Slunce.
Jednou, uvažoval, mu tady na této spálené pláni postaví pomníček. Co na něj asi napíší? „Zde zahynul Colin Sherrard, inženýr astroniky, pro věc vědy.“ To bude ko-mické, on přece jakživ neporozuměl ani polovině toho, oč se tu vědci pokoušeli.
A přece se ho dotklo trochu toho vzrušení z jejich objevů. Pamatoval si, jak geologové odškrábli spálenou pokožku planetky a jak vyleštili kovový povrch, který ležel pod ní. Byl pokryt podivuhodnými kresbami škrábanců a čar, podobal se abstraktním obrazům postpicassovské dekadence. Jenže tyhle čáry měly svůj význam; v nich byla vepsána historie Ikaru, třebaže je dokázal číst jen geolog. Odkrývaly, jak se Sherrard dověděl, že tento kus kamene a železa neputoval prostorem odjakživa o samotě. V ja-kési nesmírně vzdálené minulosti byl podroben ohrom-nému tlaku, a to mohlo znamenat pouze jedinou věc. Před miliardami let byl součástí mnohem většího tělesa, snad planety podobné Zemi. Z nějakých důvodů se ona planeta rozletěla a Ikarus a všechny ostatní tisíce dru-hých planetek byly trosky oné kosmické exploze.
I v tomto okamžiku, kdy se spalující čára slunečního svitu už blížila, znepokojovala tato představa jeho mysl. To, na čem Sherrard nyní spočíval, bylo jádro nějakého světa - snad dokonce světa, který kdysi znal život. Ja-kýmsi zvláštním, nadpomyslným způsobem ho upokojovalo vědomí, že možná jeho duch nebude samoten obcházet Ikarem až do skonání věků.
Přilba se zamlžila; to mohlo znamenat jedinou věc - že chladicí zařízení začíná selhávat. Konalo svou povinnost dobře; i

teď, kdy kamení a skály pouhých pár yardů vzdálené už musí rudě žhnout, horko uvnitř kabiny ne-bylo nijak nesnesitelné. Až dojde k selhání, bude to okamžitá katastrofa, rychlý konec.
Sáhl po červené páce, která připraví Slunce o kořist, ale ještě než za ni zatáhne, pohlédne ještě jednou k Zemi. Opatrně spouštěl tmavé filtry a nastavoval je tak, aby sice ještě odstiňovaly jas rozpálených skalisek, ale nebrá-nily mu výhledu do vesmíru.
Hvězdy potemněly, oslabeny postupujícím jasem koróny. A nad balvanem, jehož ochrana už brzy selže, se právě objevil zášleh karmínového plamene, zkroucený prst ohně vyrážející už ze samého okraje Slunce. Zbývaly mu pouhé vteřiny.
Tam byla Země, tam byl i Měsíc. Sbohem, vy oba, sbo-hem, přátelé a drazí na obou z vás! Zatímco pohlížel do nebes, Slunce už olízlo spodek kabiny - a pocítil první dotek ohně. Reflexním pohybem, stejně tak automatic-kým, jako zbytečným, přitáhl nohy, pokoušeje se unik-nout postupující vlně žáru.
Co bylo tohle? Jasný zášleh světla, nekonečně jasnější než všechny hvězdy, mu náhle vybuchl nad hlavou. Míle nad ním plulo oblohou obrovské zrcadlo a odráželo slu-neční paprsky, jak se zvolna otáčelo v prostoru. To bylo něco zcela vyloučeného; začínal trpět halucinacemi, byl čas jít. Po těle mu už vyvstával pot, v několika vteřinách se kabina změní ve výheň.
Nečekal už, trhl za páku nouzového východu veškerou mizející silou, a sbíraje současně odvahu čelit konci.
Nic se nestalo; páka se ani nepohnula. Tahal za ni znovu a znovu, až si konečně uvědomil, že se beznadějně za-sekla.
Tak tedy si nemohl tu cestu usnadnit, nepřijde milosrdná smrt, při níž by mu vzduch rázem vyrazil z plic. Teprve tehdy ho zasáhl skutečný úder hrůzy, když si uvědomil svou situaci, a nervy mu konečně povolily, začal křičet jako lapené zvíře.
Když uslyšel hlas kapitána McClellana, jak mu tiše, ale zřetelně něco říká, byl si vědom toho, že to nemůže být nic než nějaká další halucinace. A přece nějaký poslední zbytek kázně a sebeovládání zkrotil ten jeho křik; zaťal pevně zuby a naslouchal onomu známému, velitelskému hlasu.
„Sherrarde! Vydržte ještě, člověče! Zachytili jsme vás - ale křičte dál!“
„Já jsem tady!“ křičel. „Ale pospěšte si, proboha, hořím!“ V hlubinách toho, co zbylo z jeho rozumu, si uvědomil, co se přihodilo. Jakýsi slabounký přízrak signálu pronikal přece jen pahýly jeho ulámaných antén, a zachránci za-slechli jeho křik - právě tak, jako on zaslechl jejich hlasy. Znamenalo to, že musí být velice blízko, a to vědomí mu dodalo náhle novou sílu.
Zíral kouřící plastickou hmotou kopule a znovu vyhlížel to nemyslitelné zrcadlo na obloze. Teď ho zahlédl znovu - a uvědomil si, jak klamavá per-spektiva prázdného prostoru ošálila jeho smysly. Zrcadlo nebylo na míle daleko, ani nebylo nijak obrovské. Letělo téměř nad ním a letělo rychle.
Stále ještě křičel, když sklouzlo přes tvář vycházejícího Slunce, a jeho požehnaný stín na něj dolehl, jako by ho ovanul chladný vichr ze samého srdce zimy, fičící nad lány sněhu a ledu. Teď, kdy bylo již tak blízko, rozpoznal ihned, co to vlastně je; byla to pouhá velká protiradiační clona z kovové fólie, bezpochyby nakvap stržená z ně-které pozorovací stanice. V bezpečí jejího stínu se ho přátelé vydali hledat.
Těžká dvousedadlová nákladní kabina se mu pohupo-vala nad hlavou, jedním párem paží držela blyštivý štít a druhým sahala po něm. I skrze zamlženou kopuli a žhavý opar, který dosud otupoval jeho smysly, rozpo-znával napjatou tvář kapitána McClellana, jak na něj shlíží z druhého kosmobilu.
Takhle asi tedy vypadá zrození, neboť nyní se vpravdě podruhé narodil. Byl příliš vyčerpán, než aby mohl pro-jevit vděčnost - to přijde až pak - ale když stoupal od žhnoucích skal, očima hledal a našel jasnou hvězdu Zemi. „Jsem tady,“ říkal tiše. „Vrátím se.“
Zpět, užívat a prožívat všechny krásy světa, o nichž se už domníval, že jsou pro něj navždy ztraceny.
Ne - všech ne.
Už nikdy si nebude umět užívat léta.

Záznam
Je až neuvěřitelné, že jsem toho zapomněl tolik a tak rychle. Moje tělo mi sloužilo čtyřicet let; myslel jsem si, že je znám. A teď se vytrácí jako sen.
Ruce, nohy, kde vás mám? Co jste vlastně pro mě udělaly, když jsem vás měl? Vysílám signály, snažím se rozkazovat údům tak, jak se na to nejasně pamatuji. Neděje se nic. Je to jako křičet do vzduchoprázdna.
Křičet. Ano, zkouším to. Možná že oni mě slyší, já sám sebe ne. Mne oblévá takové ticho, že snad už nikdy nebudu si umět vybavit zvuk. V mysli mi utkvělo slovo hudba - co asi znamená?
Taková spousta slov, vyplouvajících přede mnou z temnoty, vyčkává, jestli je rozluštím. Jedno po druhém se zklamaně vytrácejí.
Ano, slyším. Tak jste zpátky. Vstoupili jste do mé mysli po špičkách, měkounce. Vím, kdy tam jste, ale nikdy nepoznám, kdy přicházíte.
Cítím, že přicházíte v míru a jsem vám vděčný za to, co jste pro mě udělali. Ale kdo jste? Ovšemže vím, že lidé nejste, pozemská věda by mě neuměla zachránit, když se zhroutilo silové pole, ve kterém jsem letěl. Víte, posedla mě zvědavost. To je dobré znamení, že? Teď když je bolest pryč - konečně, konečně! - můžu znova začít přemýšlet.
Ano, jsem připraven. Všechno, co chcete vědět. Tohle je přece to nejmenší, co můžu udělat.
Jmenuji se William Vincent Neuberg. Jsem pilot mistrovské třídy Galaktického průzkumu. Narodil jsem se v Port Lowell, na Marsu, 21. srpna 2095. Moje žena Janita a moje tři děti žijí na Ganymedu. Taky jsem spisovatel, napsal jsem toho o svých cestách celou hromadu. Knížka Až za Rigelem je docela známá…

Co se stalo? Nejspíš toho víte zrovna tolik co já. Právě jsem s lodí vystupoval z prostoru a přecházel do urychlovací fáze, když se ozval poplašný signál. Jenže nebyl čas ani na to, abych udělal sebemenší pohyb, natož abych něco podnikl. Pamatuju se, že stěny kabiny začaly sálat - a na žár, strašný žár. To je všechno. Výbuch mě musel odhodit do vesmíru. Ale jak jsem to mohl přežít? Jak mě někdo mohl dostihnout v čase?
Povězte mi - kolik toho zbylo z mého těla? Proč necítím ruce, nohy? Neskrývejte přede mnou pravdu, já se nebojím. Jestli mě dokážete dopravit domů, biotechnici mi dají nové údy. Vždyť už teď moje pravačka není ta, se kterou jsem se narodil.
Proč neodpovídáte? Je to přece docela jednoduchá otázka!
Že nevíte, jak vypadám? Co tím chcete říct? Přece jste museli něco zachránit!
Hlavu?
Tak tedy mozek?
Ani ten - ach ne…!
Promiňte. Odmlčel jsem se nadlouho?
Dovolte mi, abych to vzal pořádně do hrsti. Cha! Legrace k popukání! Jsem výzkumný pilot první třídy Vincent William Freeburg. Narodil jsem se v Port Lyot na Marsu 21. srpna roku 1895. Mám jedno… ne, dvě děti…
Prosím vás, dovolte mi to projít ještě jednou, pomalu. Můj trénink mě měl připravit na všechno, nač vůbec je možné pomyslet. Dokážu se vyrovnat se vším, co mi řeknete. Ale pomalu.
Dobře, mohlo to být horší. Nejsem opravdu mrtvý. Vím, kdo jsem. Dokonce si myslím, že vím, co jsem.
Jsem - záznam v jakémsi fantastickém nahrávacím zařízení. Když se loď proměnila v plasmu, museli jste zachytit moji psychiku, moji duši. I když si neumím představit, jak se tohle dá udělat, dává to smysl. Nakonec primitivní člověk by nikdy nepochopil, jakým způsobem nahráváme na desku symfonii…
Všechny moje vzpomínky jsou zachyceny na pásce nebo v krystalu, stejně, jak byly uložené v buňkách mého mozku, který se proměnil v páru. A nejenom moje vzpomínky. Já. Celý já - Vince Willburg, pilot druhé třídy.
Tak, co uděláme teď?
Řekněte to prosím vás ještě jednou. Nerozumím.
Ach, výborně! Vy dokonce umíte i tohle?
Máme pro to slovo, termín…
Moře přemnohá se přelévají.
Ne. Trošku jinak.
Proměňují. Přeměňují.
Převtělení!
Ano, ano, rozumím. Musím vám dát základní údaje, plán. Sledujte moje myšlenky opravdu pečlivě.
Začnu odshora.
Tak hlava. Hlava je oválná - ano, tak. Horní část pokrývají vlasy. Moje jsou hně… ehm… modré.
Oči. Ty jsou velice důležité. Viděli jste je u jiných živočichů? Dobře, odpadá tím spousta potíží. Můžete mi nějaké ukázat? Ano, tyhle stačí.
Teď ústa. Je to zvláštní - tisíckrát jsem se na ně musel dívat, když jsem se holil, ale nějak…
Ne tak kulatá, užší.
Ale ne, takhle ne. Protínají tvář napříč, horizontálně…
Tak, teď se podíváme… Něco tady, mezi očima a ústy.
Jsem to pitomec! Takhle se nestanu ani kadetem, když si nevzpomenu ani na tohle…
Jasně - nos! Trošku delší, řekl bych.
A ještě tu je něco dalšího, něco, na co jsem zapomněl. Tahle hlava vypadá jako nedokončená, syrová. Tohleto přece nejsem já, Vilda Vincenburg, nejhezčí děcko z celého bloku.
Tohle taky není moje jméno - nejsem už přece kluk. Jsem pilot mistrovské třídy s odslouženými dvaceti lety v Galaktickém průzkumu a pokouším se zrekonstruovat svoje tělo. proč se mi jenom tolik rozbíhají myšlenky? Pomozte mi, prosím vás!
Taková stvůra? Takhle že jsem vám napovídal, že vypadám? Vymažte to. Musíme začít znova.
Nejdřív hlava. Je bezvadně sférická a vhodná k nošení klobouku…
Příliš obtížné. Začněme někde jinde. Ach, já vím…
Kost stehenní je připojena ke kosti holenní. Kost holenní je připojena ke kosti stehenní. Kost ste…
Vytrácí se, všechno. Je pozdě, už je pozdě. Na záznamu se něco pokazilo. Děkuju vám, že jste se o to vůbec pokusili.
Jmenuju se… jmenuju se…
Mami - kde jsi?
Maminko - maminko!
Maaaaaaaa…

USMÍŘENÍ

Pozemšťané, nemějte z nás obavy. Přicházíme v míru - a proč také ne? Jsme totiž vaši vzdálení bratranci, kdysi jsme tady žili společně s vámi.
Až se opět shledáme, od tohoto okamžiku už za pouhých pár hodin, poznáte nás. Přibližujeme se ke Sluneční soustavě téměř stejně rychle jako tahle rádiová relace. Vaše slunce už dominuje obloze před námi. Je to slunce, o které se před

deseti miliony let dělili naši předkové s vašimi. Jsme stejní lidé jako vy, jenže vy jste své dějiny zapomněli, zatímco my si je pamatujeme.
Kolonizovali jsme Zemi ještě v době, kdy jí vládli veleještěři, kteří vymírali, když jsme přiletěli, a které jsme už nedokázali zachránit. Tehdy rozkvétal na vaší planetě tropický ráj a nám připadalo, že by se mohla stát příjemným domovem. Mýlili jsme se. Ačkoli jsme byli vládci vesmíru, jen málo jsme toho věděli o klimatu, o evoluci, o genetice…
Po miliony lét - v oněch dávných dobách žádné zimy neexistovaly - kolonie vzkvétala. Ačkoli musela žít v izolaci, ve vesmíru, kde cesta od jedné hvězdy k druhé trvá celé roky, udržovala kontakty se svou mateřskou civilizací. Třikrát či čtyřikrát za století se objevila kosmická loď přivážející galaktické novinky.
Jenže před dvěma miliony let se Země začala proměňovat. Po celé věky zde panoval tropický ráj, nyní však teplota poklesla a od pólů se do všech stran začal plížit led. A spolu s klimatem se proměňovali i kolonisté. Nyní si uvědomujeme, že to byla přirozená adaptace na konec dlouhého léta, jenže ti, kteří si ze Země udělali po dobu mnoha generací domov, se domnívali, že je napadla podivná a odpudivá choroba. Nemoc, která sice nezabíjela, která je fyzicky nijak nesužovala - jen je odpudivě znetvořila.
Někteří ovšem vůči ní zůstali imunní, změna je i jejich děti ušetřila. Takže se v rozmezí několika málo tisíciletí kolonie rozpadla do dvou oddělených komunit - téměř na dva různé druhy - podezírajících se navzájem a žárlivých jedna na druhou.
Rozdělení přineslo závist, nešvár a nakonec konflikt. Jak se soudržnost kolonie rozpadala a klima se neustále zhoršovalo, ti, kteří mohli, Zemi opustili. Zbytek se postupně proměnil v barbary.
Sice jsme s vámi mohli i nadále udržovat kontakt, jenže toho bylo tolik co na práci, ve vesmíru obsahujícím sto bilionů hvězd. Ještě před několika málo lety jsme vůbec netušili, že někteří z vás přežili. Potom jsme zachytili vaše první rádiové signály, naučili se vaše jednoduché jazyky a zjistili jsme, že jste urazili dlouhou cestu vzhůru zpět od divošství k civilizaci. Přicházíme, abychom vás pozdravili, své dávno ztracené bratrance a sestřenice - a abychom vám pomohli.
V průběhu oné dlouhé doby, poté co jsme opustili Zemi, jsme mnohé vyzkoumali a mnohé se naučili. Jestli si přejete, abychom vám vrátili věčné léto, které panovalo před ledovými dobami, dokážeme to zařídit. A co víc, známe jednoduchý lék na odpudivou, ačkoli neškodnou genetickou chorobu, která postihla tak velký počet pozemských kolonistů.
Snad už jí došel dech - ale jestli ne, neseme vám dobrou zprávu. Pozemšťané, můžete se připojit k vesmírnému společenství bez pocitů méněcennosti, beze studu.
Jestli jsou někteří z vás stále ještě bílí, umíme vás vyléčit.